

Ziemas dienesta šoferu sacensībās skrundenieks **Juris Zvagulis** izcīnījis pirmo vietu un brauks savu prasmi rādīt Austrijā.

→ 3. lpp.

Riežupes dabas parks: lai tas iedzīvotājiem un tūristiem kalpotu veselīgai atpūtai, bet tiktu saudzētas arī dabas vērtības.

→ 6. lpp.

„Man patīk problēmās skatīties dziļāk, meklēt iemeslu un tās risināt,” saka Latvijas Universitātes Studentu padomes priekšsēde, kuldīdzniece **Alise Paula Ziverte.**

→ 5. lpp.

Kurzemnieks

LAIKRAKSTS VIDUSKURZEMEĪ

Cena
0,68 eiro

Nr. 126
(11 508)

Piektdiena, 2019. gada 1. novembris

Būs direktors un arī mācītājs

Par Viļa Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas direktoru vakar novada domes sēdē apstiprināts Mārtiņš Burke-Burkevics, kurš līdz šim bijis sociālo zinību pedagogs Kuldīgas 2. vidusskolā, bet vairāk zināms kā Sv. Annas draudzes mācītājs, Zemessardzes kapelāns, dziedātājs grupā *Montana* un citos muzikālos projektos.

Tikko ieceltais V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas direktors Mārtiņš Burke-Burkevics pārliecināts, ka jaunos pienākumus izdosies apvienot ar kalpošanu Sv. Annas draudzē.

Par motivāciju uzņemties direktora amatu viņš saka: „Man svarīgi, lai pēc mazliet vairāk nekā 20 gadiem, kad došos pensijā, valstī būtu cilvēki, kuri te strādā, maksā nodokļus. Lai nav tā, ka saražojam cilvēkus, kuri brauc prom. Man svarīgi, lai jaunietis ir nevis rūpnīcas strādnieks, krāvējs vai noliktavas pārzinis ārzemēs, bet lai ir tendēti sevi atrast un kaut ko sasniegt šeit, Latvijā.”

Skolotāja darbu 2. vidusskolā M.Burke-Burkevics neturpinās, taču: „Mācītājs es esmu un palieku. Kad strādāju bankā, pārliecinājos, ka laicīgo darbu ar pienākumiem baznīcā var apvienot. Zemessardzē man ir pienākumi, kas ar to nav pretrunā. Neredzu, ka varētu traucēt arī dziedāšana. Mūzikā gan ir iesākti vairāki projekti, bet pašvaldību esmu brīdinājis. Šis gada nogrieznis var būt ļoti intensīvs. Laiks un situācija vēl ieviesīs korekcijas.”

Amata pretendentu vērtēšanas komisijas priekšsēde Inga Bērziņa uzsvēra, ka M.Burkem-Burkevīcam pirmā izglītība ir skolu vadība: „Lai gan viņam nav lielas praktiskas pieredzes, tomēr ar līdzšinējo darbu un dzīvi viņš parādījis, ka spēj procesus vadīt, būt aktīvs, ļoti labi komunicē ar cilvēkiem un viņus saprot. Arī personiskās īpašības ir šim darbam piemērotas. Komisiju pārliecināja atbilde uz jautājumu, kas būtu pirmais, kam skolas dzīvē viņš pievērstu uzmanību. Mārtiņš atbildēja, ka attieksme: skolēniem vienam pret otru, skolotājiem pret kolēģiem un bērniem, sabiedrībai pret skolu un pedagogiem. Tas ir ļoti būtiski, ka vispirms uzsvērts cilvēciskais aspekts, nevis skolas sasniegumi.”

Iveta Grīniņa
Lāsmas Reimanes foto

Mārtiņš Burke-Burkevics

- Ir izglītības zinātņu bakalaura grāds pedagoģijā; kvalifikācija – izglītības iestādes vadītājs, civilizāciju un veselības mācības skolotājs pamatskolā.
- Strādājis Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības augstskolas personāla nodaļā, vadījis struktūrvienību studentu jautājumos.
- Bijis Swedbank pārdošanas speciālists, klientu konsultantu vadītājs un bankas mācību programmu vadītājs skolās.
- Kopš 2008. gada mācītājs Kuldīgas Sv. Annas draudzē, arī Ivandes, Lipaiņu un Ēdoles draudzē.
- Kopš 2013. gada zemessargs, gadu ir 4. Kurzemes brigādes kapelāns.
- No 2017. līdz 2019. gada Eiropas Sociālā fonda projektā *Atbalsts izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai* strādājis ar īpaši sarežģītām klasēm un skolēnu grupām.
- Kopš 2018. gada sociālo zinību skolotājs Kuldīgas 2. vidusskolā.

Pirmdien, 4. novembrī:

- Izvērtē *Dzīres Kuldīgā*: aptauja un recenzija.
- Emocionālā inteliģence biznesā.
- Rada mīļlietiņas un apģērbus mazuļiem.
- Elektrīkis, dārkopis, mājražotājs.

ISSN 1407-9755

REDZĒJUMS

Budžets un ne tikai mediķi

Daiga Bitinieca,
tālr. 63350567;
daiga.bitinieca@kurzemnieks.lv

Saeima šonedēļ konceptuāli atbalstījusi nākamā gada valsts budžeta projektu. Tā tagad ir karstākā tēma visos mediju kanālos, un, kā ikreiz pirms galīgās pieņemšanas, ir protesti, draudi streikot utt.

Nenoliedzami vissarežģītākā situācija ir medicīnā. Veselības aprūpei nākamajā gadā papildus paredzēti 50 miljoni eiro, un tas ir uz pusi mazāk, nekā Saeima iepriekš solīja.

„Ir vajadzības, ir protesti, ir cerības. Kur vēl ņemt naudu?”

Tāpēc vairākas medicīnas darbinieku organizācijas jau gatavojas protesta akcijām, pieprasot algu palielināšanai solīto finansējumu. Tam pašlaik trūkstot 60 miljonu eiro. 7. novembrī Latvijas Jauno ārstu asociācija un Latvijas Ārstu biedrība rīkos protesta akciju *Viena diena bez medicīnas personāla*, piketējot pie Saeimas. Lai varētu piedalīties, mediķus tās aicina ņemt bezalgas atvaļinājuma dienu, bet pacientus mudina laikus sazināties ar to ārstniecības iestādi, ko šajā laikā iecerējuši apmeklēt.

Negribētos ticēt, ka atrast apsolītos miljonus nav iespējams, bet diemžēl nav pārliecības, ka tie atrisinās pēdējos gadus milzušās problēmas tik svarīgajā, bet nepārskatāmajā un acimredzot nepietiekami uzraudzītajā nozarē.

Apsveicami, ka ministrijas ir pārskatījušas līdzšinējos

izdevumus un no tiem pieaugums tikšot visām nozarēm. Taču nedomāju, ka naudu tur nevar atrast vēl. Apskatiet kādreiz ministriju mājaslapās departamentu, nodaļu darbinieku garumgaros sarakstus!

Bet noteikti labi, ka no nākamā gada plānots pacelt minimālo vecuma pensiju un minimālos pabalstus. Līdz 300 eiro tiks palielināts neapliekamais minimums, un aiznākamgad plānots, ka tie būs 400 eiro. Pedagogu algas likmes palielināšanai līdz 750 eiro mēnesī papildus atvēlēti 23 miljoni eiro, 5,9 miljoni tiks tieslietu darbiniekiem, augs atlīdzība Valsts probācijas dienestā, ieslodzījuma vietās, iekšlietu un kultūras darbiniekiem. Pašvaldību funkcijām nākamgad plānots par 3,6% vairāk (gan pedagogu algām, gan ceļiem). Administratīvi teritoriālajai reformai paredzēts 1,1 miljons eiro, uzsverot, ka tā varētu izbrīvēt ne mazumu naudas. Paradokss, bet, samazinoties iedzīvotāju skaitam, audzis pašvaldībās nodarbināto skaits. Turklāt ir cerība, ka reforma sakārtos arī skolu un slimnīcu tīklu.

Kur vēl ņemt naudu? Nākamgad plānots palielināt nodokli par azartspēlēm, par atsevišķu dabas resursu ieguvu, ieviest nodokli par atkritumu sadedzināšanu un atcelt nodokļa atbrīvojumu par dabas resursu izmantošanu elektroenerģijas ražošanā vai koģenerācijā. Ir skaidrs, ka šajā biznesā iesaistītie ar to nebūs apmierināti, bet valdības uzņemtais virziens, manuprāt, ir pareizs.

MANUPRĀT

Pret vēso, drūmo laiku

Laika prognoze liecina, ka pavisam drīz būs klāt sals. Rudens nereti tiek uztverts kā tumšs un depresīvs periods, kad ievērot veselīgu dzīvesveidu kļūst arvien grūtāk. Šis gadalaiks parasti nenāk viens – to pavada sezonālas iesnas, sāpošs kakls un citi saaukstēšanās simptomi. Šķiet, ka veselība ir pati svarīgākā. Ja jūties labi, tad arī dzīve iekrāsojas krāsaina. Prieks, ka Kuldīgas novada iedzīvotāji vairākas reizes gadā var apmeklēt veselības dienu. To mērķis ir uzlabot veselību un novērst slimības. Tajās var ne tikai aktīvi pavadīt laiku, bet arī uzzināt daudz ko jaunu. Arī pati secinu, ka ikdienā vajadzētu vairāk domāt, kā justies vēl labāk: izkustēties, apēst kaut ko vitamīniem bagātu, tikties ar cilvēkiem, kuri rada prieku. Manuprāt, ja jūties pozitīvi uzlādēts, tad ar veselību viss būs kārtībā.

Lāsma Reimane, tālr. 63350568, reimane.lasma@gmail.com

LASĪTĀJS GRIB ZINĀT

To paredz darba drošība

Kuldīdznieki interesējas, kas tā par zīmi Pilsētas laukumā iepretim veikalam *Drogas*.

Kuldīgas komunālo pakalpojumu sabiedrisko attiecību speciāliste Anita Zvingule skaidro, ka zīme Droša pulcēšanās vieta ierīkota pēc darba drošības prasībām. Proti, pilsētas centrā, kur daudz sabiedrisko un biroju ēku, jābūt norādītai vietai, kurp doties trauksmes gadījumā. Par to jāgādā ēku apsaimniekotājam. „Atskanot evakuācijas signālam vai paziņojumam, jebkurā gadījumā darba telpas jāpamet,” teic A.Zvingule. „Arī tad, ja liekas, ka tā ir viltus trauksme. Ja, piemēram, ēkā jūtams piedūmojums un atskan sirēna, tad jānododas uz drošu pulcēšanās vietu. Tur var cilvēkus saskaitīt, lai pārlicinātos, ka kāds nav palicis ēkā.”

A.Zvingule piebilst, ka ārvalstīs šādas zīmes redzētas daudzviet, bet Kuldīgā pagaidām tā ir vienīgā norāde par drošu pulcēšanās vietu.

Kādā ēkā atskanot trauksmes signālam vai evakuācijas paziņojumam, pie šādas zīmes var ne tikai droši pulcēties, bet tas jādara obligāti.

Dainas Tāfelbergas teksts un foto

MUMS ZVANA

Jāatrod zelta vidusceļš

Kāda lasītāja, kura dzīvo Upīškalnā, satraukusies par lielo troksni pagājušajā sestdienā, un uzskata, ka Zemessardzei vajadzētu cilvēkus pirms mācībām pabrīdināt.

4. Kurzemes brigādes komandieris Andris Rieksts skaidro: „Aizsardzības ministrijas īpašumā varam trenēties, un viena no tādām vietām ir Upīškalnā. Zemessargu mācībām tur izbūvēta

granātas mešanas vieta. Sestdien tās arī tika mestas. Jā, esam saņēmuši zvanu – cilvēkiem šķitis, ka šaujām ar lielgabaliem, bet laiks bija tā iegriezies, ka skaņa šķita spalgāka. Nedarījām neko citādkā iepriekš. Cilvēki pret mūsu aktivitātēm kļuvuši neiecietīgāki. Armija un Zemessardze kļūst arvien lielāka, un mēs nevaram šaut vai mest granātu iemācīties ar datora prezentāciju. Parasti mācības notiek brīvdienās, jo ikdienā

cilvēki strādā. Mēs arī cenšamies mazāk trokšņot svētdienās. Mums jāatrod tas zelta vidusceļš.

Esmu devis uzdevumu pirms tam ziņot policijai, presē, novada domei. Esam saņēmuši arī ieteikumu Upīškalna iedzīvotājiem noorganizēt sanāksmi un visu izstāstīt. To plānojam tuvākajā laikā izdarīt. Varu cilvēkiem lūgt piedošanu, bet treniņi mums vajadzīgi.”

Lāsma Reimane

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Kāda ir jūsu attieksme pret Helovīnu?

Eduards Mitenieks, strādā ražošanā:

– Es dzīvoju Anglijā, un tur, protams, šos svētkus visi svin. Pilnīgi visi bērni iet ielās, un svinības ir diezgan nopietnas. Bet arī pats esmu no tā cietis – dabūju olu

pakausi, kad nedevu bērniem saldumus. Latvijā šie svētki vēl nav tik populāri. Zinu, ka daudziem pret Helovīnu ir lieli aizspriedumi. Arī es uzskatu, ka tie nav mūsu valsts svētki, tāpēc Latvijā tie nebūtu vajadzīgi.

Līga Matroze, aprūpētāja:

– Nezinu, kā tas ir šeit, jo pašlaik Latvijā ciemojamies, bet dzīvojam Anglijā. Neuzskatu, ka šie ir vajadzīgi svētki, arī Anglijā tos nevajadzētu svinēt. Cenšos no tiem izvairīties, bet bērniem patīk.

Atceros, ka vienu gadu cilvēki bija pārgērbusies par klauniem, skrēja un cilvēkus baidīja. Bērns tas tomēr ietekmē. Esmu redzējusi vairākas mājas, kas nomētātas ar olām.

Karlīna Matroze, skolniece:

– Dzīvoju Anglijā, un tur šajā dienā notiek ballītes. Staigājam apkārt un prasām saldumus – tas ir jauki. Pagājušajā gadā mums ar tiem bija pilns spainis. Es biju pārgērbusies par vampīru.

Brigita Miezāja, Skrundas vidusskolas medmāsa:

– Pilnīgi noliedzošas attieksmes man nav, bet bērniem un jauniešiem vajadzētu vairāk par šiem svētkiem zināt, pirms doties ielās. Nereti nākas redzēt neadekvātas,

nepareizas darbības. Pie manis bērni ir nākuši, bet viss bijis jauki. Es arī sagatavoju saldumus. Lai gan tie nav mūsu svētki, pilnīgi pretī neesmu. Svētku nav par daudz.

Mārīte Reiha, seniore:

– Pozitīva. Protams, neesmu svinējusi, jo neesmu tā laika cilvēks, bet, ja jauniešiem patīk un uzvedas solīdi, tad neesmu pret. Man negatīva pieredze nav bijusi, bet kaimiņienei gan. Svētku nekad nav par daudz, ja tos svin labi.

Larisa Gailīte, mūzikas skolas skolotāja:

– Neitrāla. Jā, esmu no šiem svētkiem cietusi – vienu gadu manas durvis bija nosmērētas ar olām. Šogad jau esmu sagatavojusi ābolus un konfektes. Neesmu pret Helovīnu, bet mani vairāk priecēta tas, ka bērni ietu ķekātās.

Lāsma Reimane, Lailas Liepiņas foto

Līderos Kurzemē arī Alsunga

Vēl līdz 4. novembrim iedzīvotāji aicināti nobalsot konkursā *Ģimeņi draudzīgākā pašvaldība 2019.*

Kurzemē līdz šim vadībā ir Grobiņas, Alsungas, Mērsraga un Brocēnu novads un Ventspils.

Konkursu rīko Vides aizsardzības un reģionālās attīstības

ministrija un Valsts reģionālās attīstības aģentūra. Vietnē www.vietagimenei.lv var aplūkot balsojuma starprezultātus. Pirmajā kārtā tiek vērtēti pašvaldību iesniegtie administratīvie un dzimstības dati, kā arī to līdzdalība konkursa informatīvajā kampaņā

un iedzīvotāju balsojums.

Rezultāti tiks paziņoti 16. decembrī, balvu fonds šogad ir 115 000 eiro. Nauda pašvaldībām būs jāizmanto tam, lai sniegtu atbalstu un pakalpojumus ģimenēm ar bērniem un veidotu tām piemērotu vidi.

Mūspusē atkal smagākais ķirbis

Gundega Neimane ar Latvijā lielāko ķirbi.

Piektdien Rīgas zooloģiskajā dārzā 14. reizi Latvijas lielākā ķirbja čempionātā noskaidrots lielākais, un to atkal izaudzējusi Neimanu ģimene no Kurmāles pagasta – šis svēris 329,5 kg.

Ģimene par uzvaru var priecāties jau vairākus gadus. Gundega Neimane stāsta, ka piedalās jau

sesto reizi: „Tik smags kā pagājušajā gadā (574 kg) neizauga, bet tas nekas. Šķiet, ka labāk tie aug tad, ja ir stabili laika apstākļi. Sēklas pasūtu no Amerikas, šogad iestādīju desmit stādīņus, un no tiem uz Rīgu vedām tikai vienu ķirbi. Parasti piedalāmies ar vairākiem.”

Uz zooloģisko dārzu atvesti desmit finālisti – lielākie ķirbji no Kuldīgas, Dobeles, Ventspils, Ādažiem, Nīcas un Auces. Svinīgo mērīšanu un svēršanu nodrošinājis spēkavīru Agra Kazēļņika un Aivara Šmauksteļa spēcīgais tvēriens.

Lāsma Reimane, Gundegas Neimanes arhīva foto

Lai iedrošinātu sociālo uzņēmējdarbību

5. novembrī 9.00 Skrundas muižā notiks seminārs un darbnīca *Business + sociālais mērķis = sociālā uzņēmējdarbība.*

Šī ir viena no pirmajām aktivitātēm programmas *LEADER* projektā *Veiksmīgs sociālais uzņēmējs lauku teritorijā.* Kā norāda biedrības *Darīsim paši!* administratīvā vadītāja Ieva Birbele, ne Alsungas, ne Skrundas, pat ne Kuldīgas novadā pašlaik neviena šāda nav. Tādēļ tiek rīkots seminārs, lai uzrunātu gan tos, kuru darbā šādas uzņēmējdarbības iezīmes jau manāmas,

gan tos, kuri gribētu šajā jomā strādāt, bet nav zināšanu. Tiks skaidrots, ar ko sociāls uzņēmums atšķiras no parasta. Uzņēmumu vadītāji stāstīs par savu pieredzi: kā atraduši ideju, kā spēruši pirmos soļus, ar kādām grūtībām sastapušies, kas palīdz strādāt vai kavē. Gaidīti arī tie, kuriem ir ideja, kā ar uzņēmējdarbības palīdzību mazināt kādu sabiedriski nozīmīgu problēmu. Pēcpusdienā minilaboratorijā savu ideju varēs apsvērt kopā ar ekspertiem un uzņēmējiem.

Daina Tāfelberga

VALSTS POLICIJA ZIŅO

Negadījumus izraisa dzērumā un bez tiesībām

No 17. līdz 31. oktobrim Valsts policijas Kuldīgas iecirknī reģistrēti 160 notikumi, no tiem sākti 20 kriminālprocesi.

Iecirkņa priekšnieks Normunds Aleckis no nopietnākajiem min gadījumu, kad no kāda uzņēmuma izkrāptas preces. Konstatētas trīs zādzības no tirdzniecības vietām dienas laikā, lielākoties zagts alkohols. Sākta izmeklēšana par miesas bojājumiem trijos gadījumos Kuldīgā un par tīšu mantas bojāšanu, kad automašīnai Kuldīgā izsisti logi. Noķerts viens cilvēks, kurš reibumā braucis ar

velosipēdu, un trīs reibumā pie auto stūres un bez tiesībām. Turklāt divi autovadītāji izraisījuši satiksmes negadījumus, kuros cietuši cilvēki. Skrundas novadā nozagta malka, bet Kurmāles pagastā konstatēta zādzība no mājas. Tiek turpināta pirmstiesas izmeklēšana par narkotisko vielu pārvadāšanu.

Par sabiedriskās kārtības neievērošanu uzrakstīti 25 administratīvo pārkāpumu protokoli. Satiksmes uzraudzībā uzrakstīti 160 protokoli, lielākoties par ātruma pārsniegšanu.

Iveta Grīniņa

Sniega vīrs izcīna ceļazīmi uz Austriju

Nākamgad Austrijas autovadītāju sniega tīrītāju sacensībās *Snowfighters* Latviju pārstāvēs skrundenieks Juris Zvagulis.

Lai pārbaudītu ziemas dienesta autovadītāju profesionālo meistarību, lidostā Jūrmalā rīkots pasākums *Sniega vīri 24/7.* Godpilno pirmo vietu un iespēju pārstāvēt Latviju nākamgad sacensībās *Snowfighters* Austrijā izcīnījis skrundenieks Juris Zvagulis.

Pasākums pulcēja 26 dalībniekus no dažādiem Latvijas autoceļu rajoniem, un tam bija divas daļas: zināšanu pārbaude un praktiskā daļa. J.Zvagulis pārstāvēja Kuldīgas ceļu ra-

jonu: „Šādas sacensības nebija notikušas 15 gadus. Mērķis bija pārbaudīt autovadītāju meistarību dažādos uzdevumos. Zināšanu pārbaude bija saistīta ar ziemas dienestu un kravas auto, kas paredzēts ceļu kaisīšanai un sniega tīrīšanai. Uz visiem 12 jautājumiem atbildēju nekļūdīgi. Tā kā to izdarīja vēl viens dalībnieks, bet ātrāk, tad es pēc rezultātiem ieņēmu otro vietu. Praktiskajā daļā braucu ar kravas auto, kam ir kaisītājs, priekšējā sniega lāpsta un sāna lāpsta,

kas paredzēta platāku ceļu vai nomales attīrīšanai no sniega. Neaizskarot konusus, bija jāizbrauc šķēršļu josla un ar priekšējo lāpstu riepas jāpārvieto uz norādītu vietu. Vadot atpakaļgaitā, kravas auto jāpiebrauc pie iekraušanas rampas. Nākamais šķērslis bija garāža, kurā atpakaļgaitā jāiebrauc auto ar visu tehniku. Lielākajai daļai tas bija pats sarežģītākais. Izbraucot no garāžas, ar sāna lāpstu jānogāž trīs klucīši, kas uzlikti uz riepiem. Finišā laiku fiksēja brīdī, kad noteiktā vietā

tika novietots lielās lāpstas gumijas papildnazijs ar noteikumu, ka tas nedrīkst pieskarties asfaltam.”

Skrundenieks atzina, ka sacensībām īpaši nebija gatavojies, bet, rezultātus sasummējot, trasē parādījās labāko laiku. J.Zvagulis: „Piedalīšanās deva iespēju satikt kolēģus no visas Latvijas, kā arī atsvaidzināt zināšanas, kas tuvākajās dienās būs jāliet. Liels prieks, ka izdevās uzvarēt un iegūt iespēju Latviju pārstāvēt Eiropas mēroga sacensībās.”

Pasākums *Sniega vīri 24/7* pulcēja dalībniekus no dažādiem Latvijas ceļu rajoniem, lai noskaidrotu veiklāko ziemas dienesta autovadītāju.

Anna Bivbāne, Jura Zvaguļa arhīva foto

Sociālajam dienestam pietrūkst

Lai līdz gada beigām izmaksātu pabalstus un samaksātu par pakalpojumiem, kas iedzīvotājiem nepieciešami, Kuldīgas novada sociālajam dienestam pietrūkst 117 762 eiro.

Direktore Maruta Jautaiķe domes finanšu komitejā deputātiem skaidroja, ka pērn, izstrādājot šīgada budžetu, iestādei tas samazināts par 200 000 eiro. Tik daudz, cik bija plānots, nevajadzēja, tomēr ar piešķirto nepietiek.

DĀRGI, BET VAJADŽĪGI

Maksu šogad paaugstinājuši pan-

sionāti. Kuldīgas slimnīcā cena celta par 70 eiro mēnesī vienam klientam – tagad jāmaksā 680 eiro. Valtaiķu pansionāts to pacēlis no 400 līdz 600 eiro. Novada iedzīvotāji atrodas arī Aizputes novada pansionātā *Rokaiži*, kur uzturēšanās maksā 515 eiro, bet Latvijas Sarkanā Krusta pansionātos dienā jāmaksā 18,95 eiro – mēnesī tas ir nedaudz zem 600 eiro. Maksa celta arī bērnu SOS ciematos Valmierā un Īslīcē, kur aug 11 no mūsu novada. Par vienu bērnu mēnesī – 680 eiro. Tiekot lēsts, ka nākamgad būs 740 eiro. Viens bērns, kas izņemts

no audžuģimenes, ielikts Irlavas bērnnunamā.

Aprūpei mājās maksa augusi dubultā, kopš to pārņēmusi Latvijas Samariešu apvienība. Tagad tā pieejama arī tālos pagastu nostūros, kur iepriekš neviens pašnodarbinātais aprūpētājs aptuveni par diviem eiro stundā nav bijis sameklējams. Par viena cilvēka aprūpi pašvaldība samariešiem maksā 120 eiro. M.Jautaiķe skaidro, ka tas ir izlīdzinātais maksājums, jo citam palīdzība vajadzīga vairāk, citam mazāk. Aprūpē ir 168 Kuldīgas novada iedzīvotāji. „Tas ir liels

skaitis, bet situācija mainās – cilvēki kļūst vecāki, laukos dzīvo vieni, bērni daudziem ir ārzemēs. Lai nodrošinātu cienījamus vecumdienas, aprūpe ļoti vajadzīga un ir arī pieprasīta,” uzsvēra M.Jautaiķe.

Februārī Kuldīgā darbu sāka senioru dienas centrs. Arī te strādā samarieši, un pašvaldībai tas maksājis 20 000 eiro par 15 cilvēkiem. Bet arī šos pakalpojumus M.Jautaiķe slavē. Pieaudzis *Zilā krusta* patversmē ievietoto cilvēku skaits, nākamgad arī tur uzturēšanās maksa tiks paaugstināta.

Domes priekšsēde Inga Bērziņa

piebilda, ka vajadzība pēc sociālajiem pakalpojumiem pieaug visā Latvijā. Divos trīs gados novada iedzīvotāju skaits pansionātos dubultojušies.

PABALSTIEM MAZĀK

Savukārt pabalstu summas samazinās, īpaši sarūk garantētā minimālā ienākuma jeb GMI pieprasītāju skaits, skaidroja M.Jautaiķe. Ļoti noderīgi cilvēkiem ir dzīvokļu pabalsti. Šī nauda daļēji atgriežas budžetā, ja pabalsta saņēmējs ir pašvaldības dzīvokli.

Inguna Spuleniece

Tehnikumā izlaidumu laiks

Beķeri beidz pirmoreiz

Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikumā noticis pirmais izlaidums maizes un miltu produktu ražošanas tehniķiem.

„Pirms 15 gadiem plānojām, kā attīstīt ēdināšanas programmu. Skolotājiem bija vīzija – sagatavot maizniekus. Un šodien mums viņi ir,” teica direktore Dace Cine.

Skolotāja Dace Šēna stāsta, ka pusotrs gads pagājis radoši: „Kā saka, pirmie kucēni jāslīcina. Kaut kas jau arī neizdevās, bet no kļūdām mācāmies. Programmā mācījās dažāda vecuma cilvēki, un ir patīkams pārsteigums, ka visi atradām kopīgu valodu un bija interesanti. Mācīties var jebkurā vecumā. Daudzās nozarēs darba roku trūkst, un viena no tām ir maizes ražošana. Protams, šāda profesija ir nepieciešama – redzam, kā ar saviem izstrādājumiem darbību attīsta mājražotāji. Vai absolventi tālāk savas iemaņas izmantos vai ne, tas

Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikumu absolvē pirmie maizes un miltu produktu ražošanas tehniķi. Attēlā arī jaunie SPA speciālisti.

ir cits stāsts. Ja ir griba un idejas, arī mājās var daudz ko darīt.” Diplomu par vidējo profesionālo izglītību ieguva astoņi cilvēki.

Šādi speciālisti strādā pārtikas ražošanā – pēc tehnoloģiskām shēmām un receptūrām cep maizi un konditorejas izstrādājumus. Paši

absolventi ar humoru saka: „Esam celmlauži – pateicoties šai skolai un skolotājiem, vairāk nekā gadu esam raudzēti, mīcīti, veidoti,

atpūtināti un izcepti. Neviens nezina, uz kuriem mūsu maizītes dosies. Visu rādīs laiks.”

Lāsma Reimane

Asuškas, žoga rauši, cūkas kuņģis un Kaldauņu zupa

„Labi pasniedzēji, jauka kompānija un noderīgas zināšanas,” tā sestdien atzina četras rojenieces, kas Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikumā saņēma apliecinību par to, ka beigušas neformālās izglītības kursus par latviešu ēdieniem.

Pasniedzēju Ievas Misānes un Aivara Varņeckā vadībā Una Vecbērza, Gundega Kiršteine, Anna Vizuma un Anda Maslobojeva divus mēnešus mācījās programmā *Latvisko ēdienu gatavošanas tradīciju saglabāšana*.

Profesionālais pavārs, Vandzenes viesu mājas un kafējnīcas *Ēmužas* īpašnieks A.Varņeckis pastāstīja, ka piektdienu vakaros un sestdienās nodarbības notikušas Rojas vidusskolas mājturības kabinetā. Aktīvās dāmas gandrīz visas saistītas ar ēdināšanu, bet, kā atzina U.Vecbērza, Rojā vakaros neesot īpaši daudz, ko darīt, tādēļ

Anna Vizuma sklandrausišus pārklāj ar krējumu. Viņai asistē citas Kuldīgas tehnikuma kursu apmeklētājas Gundega Kiršteine, Una Vecbērza un Anda Maslobojeva.

izvēlējusies kursus. Visas cer, ka nākotnē tehnikuma programmās varēs mācīties vēl.

Kursu noslēguma dienā viņas gatavoja katra savu ēdienu. Pavāre un konditore G.Kiršteine izvēlējās Kaldauņu zupu no muižas laika pavārgrāmatām. Dārzenū buljonā vārīti pašgatavoti pelmeņi, kas pildīti ar cūku iekšējiem taukiem un ceptiem sīpoliem. Gundega smējās: sīpoli viņai negaršo, bet šajā kombinācijā esot ļoti labi. Latgales asuškas jeb biezpiena plācenīšus saldā krējuma mērcē gatavoja Una, bet Anna bija ķērusies pie žograuši, kas pašai ļoti garšo, un burkānu masu viņa uzlaboja ar āboliem un biezpienu. Annas ģimenei piederot viesu māja Rojā, un pēc kursiem viņa ir apņēmības pilna viesiem pati arī taisīt ēst. Mājražotāja Andra savā uzņēmumā *Stagarēni* gatavo dažādu zivju produkciju,

bet eksāmenā darbojās ar cūkas kuņģi pildītu maltās gaļas un burkānu sacepumu. Skolotājs Aivars priecājās par savu atradumu – vārītiem kartupeļiem, ko svaigumam sajauc ar rīvītiem melnajiem rutkiem. Viņš atzina, ka pirms kursiem latviskos ēdienus pētījis cītīgi.

Pirms visi sēdās pie audzēkņu dekorētā galda, tehnikuma direktore Dace Cine teica paldies par uzticēšanos: „Ja pieaudzis cilvēks pēc darba vēlas mācīties, tā mums ir liela atbildība, jo jāsniedz maksimāla kvalitāte.” Viņa kursantes apbēdināja, ka šajā programmā drīkst pabeigt tikai vienus kursus, toties solīja Rojā rīkot meistarklases pēc iedzīvotāju pieprasījuma. Pirms daudziem gadiem tādas bijušas arī Alsungā, esot sarunas ar Jaunpili.

Inguna Spuleniece

Nebaidīties izteikties

„Tā ir iespēja sagatavot sevi nākotnei,” tā par darbību Latvijas Universitātes Studentu padomē saka tās priekšsēde, Juridiskās fakultātes studente, kuldīdzniece ALISE PAULA ZĪVERTE.

Piedaloties Latvijas Universitātes jauno studentu svētkos Aristotelis 2019.

Studentam jāizmanto visas iespējas, uzsver Alise Paula.

Kā izvēlējies jurispudenci?

Manuprāt, interese radās jau 8. klasē. Sāku vairāk interesēties par politiku un tiesu instancēm, par to, kas notiek valstī. Kad sāku mācības Kuldīgas Centra vidusskolā, mums bija priekšmets – politikas zinātne. Radās iespaids, ka tas vairāk vai mazāk saistīts ar mani. Tā bija vienīgā profesija, kurā sevi redzēju, jo man bija pieredze dažādos publiskās runas konkursos un debatēs. Un nākotnes profesijai tas noteikti ir pluss.

Par ko vēlies kļūt?

Vasarā pabeigšu bakalaura studijas, būšu jurista palīgs. Tad stāšos maģistrantūrā un studēšu vēl divus gadus, lai kļūtu par kvalificētu juristu. Visas jomas vēl neesmu aptvērusi, jo bakalaura studijas ir tikai ievads. Pašlaik mani vairāk interesē advokatūra un nedaudz tiesneša darbs. Advokatūra vairāk, jo esmu cilvēks, kuram patīk sacīkstes princips un argumentēti izteikties.

Vai gaidītais attaisnojies?

Patiesībā pat vairāk, nekā es gaidīju, jo parasti uz studijām dodamies ar pilnīgi neskaidru priekšstatu. Cilvēkiem ir uzskats, ka Juridiskajā fakultātē lasa tikai likumus, bet patiesībā tā nav. Mēs apskatām aktuālus problēmjautājumus, risinām dažādus kāzus, mēģinām atrast kompromisus, diskutējam un piedalāmies tiesu inscenējumos. Studijas ir ļoti interesantas.

Kāda ir studentu dzīve?

Nezinu, cik es varu izbaudīt to studentu dzīvi, jo nedzīvoju kopmītnēs. Mācīties mācos un sabiedriskajā dzīvē piedalos, tā ir forša un interesanta. Esmu sa-

Kuldīdzniece Alise Paula Zīverte Latvijas Universitātes Satversmes sapulcē oktobrī.

pratusi, ka studiju laikā var izmēģināt visu, enerģiju var ieguldīt visā. Šis ir tas laiks, kad enerģija nebeidzas, esmu gatava visiem izaicinājumiem. Tas man šķiet ļoti liels ieguvums.

Kā iekļūvi Studentu padomē?

Kad sāku studēt, iestājos Juridiskās fakultātes studentu pašpārvaldē, un pēc tam mani uzrunāja iesaistīties Latvijas Universitātes Studentu padomē. Tā savu darbību sāku kā akadēmiskā virziena vadītāja, kas atbild par dažādām lietām studiju procesā, par studentu tiesībām un pienākumiem. Pēc gada pieņemu izaicinājumu, ka vismaz reizi mūžā jāklūst par Studentu padomes priekšsēdētāju. Tas notika tik neparedzēti – es nekad nebūtu domājusi, ka atnāksu uz universitāti un iesaistīšos pašpārvaldē vai padomē. Jo vidusskolas pašpārvaldē īsti neiesaistījos, nebiju skolēnu vidē aktīva dalībniece.

Kā tevi pamanīja? Kāpēc izvirzīja par priekšsēdi?

Tas ir labs jautājums. Laikam tāpēc, ka Juridiskās fakultātes pašpārvaldē iesaistījos samērā aktīvi. Biju viena no tiem, kuri neklusē par problēmām vai citiem jautājumiem, kas šķita svarīgi. Man patika problēmās skatīties dziļāk, meklēt reālu iemeslu un tās risinājumus. Acīmredzot tas nepalika bez ievērtības. Arī iepriekšējā padomes vadītāja bija no Juridiskās fakultātes.

Kādi ir tavi pienākumi?

Šobrīd vadu savu komandu un reprezentēju savu universitāti. Strādāju ar svarīgiem jautājumiem, kā studiju maksa, budžeta vietas, dažādas programmas, finansējums, projekti. Ar visu, kas universitātē ietekmē studentu tiesības un iespējas. Esmu galvenais cilvēks, kas nosaka virziena un studiju kvalitāti.

Ko iegūsti, darbojoties Studentu padomē?

Esmu ieguvusi neizsakāmi daudz, jo nervu izturība un darbaspējas pašlaik ir ļoti augstas. Kritiku spēju uzņemt ar *paldies*, nevis ar negācijām. Argumentācijas prasmes līmenis ir mainījies. Esmu ieguvusi lielāku drosmi, iemācījusies nebaidīties un izteikties par to, kam ticu. Protams, esmu ieguvusi draugus, komunikācijas prasmes, protu sastrādāties komandā. Tā ir iespēja sagatavot sevi nākotnei. Esmu iemācījusies strādāt ļoti neērtās stresa situācijās, spēju izvērtēt un apdomāties, pirms rīkojos. Galvenais ir zināt, ko vēlos panākt.

Tu esi medijos izteikusies par rektora Indriķa Muižnieka atstādīšanu. Kas saistībā ar to tagad notiek?

Tas ir stāsts, pie kura esam jau kopš maija. Pašlaik Administratīvā rajona tiesa Ministra kabineta rīkojumu ir apturējusi, un profesors Indriķis Muižnieks šobrīd ir rektora pienākumu pildītājs. Bet tiesu darbi un diskusijas vēl aizvien turpinās. Cik juristu, tik viedokļu.

Vai iesaisties vēl kaut kur?

Liela uzmanība jāpievērš ne tikai tam, kas notiek universitātē, bet arī ārpus tās. Jauniešiem ir daudz iespēju. Nesen *Rīgas konferencē* biju brīvprātīgā, satiku nozīmīgus cilvēkus un ieguvu kontaktus. Tas jāizmanto katram studentam. Piedalos arī dažādos pasākumos, kas saistīti ar universitāti, un tas ir lielisks ieraksts CV. Darba devējiem vai sadarbības partneriem ir svarīgi redzēt, ka pats pēc savas gribas esi daudz kur iesaistījies. Esmu

piedalījies arī dažādās akadēmijās, piemēram, zvērinātu advokātu biroja apmācībās *Sorainen akadēmija*. Tie ir kā kursi, kuros var iegūt zināšanas no nozares profesionāļiem un iespaidu par potenciālo darbavietu.

Kāds pašlaik ir tavs mērķis?

Noteikti prakse ārzemēs. Potenciālie darba devēji novērtē to, ja kaut dažus mēnešus esi mācījies vai strādājis ārpus valsts. Un otrs – uzrakstīt bakalaura darbu par tēmu, kas mani interesē. Tas varētu būt kāds administratīvo vai starptautisko tiesību jautājums.

Ko dari brīvajā laikā?

Strādāju par jurista palīgu privātā uzņēmumā, kas strādā elektroenerģijas nozarē. Nekad nebūtu iedomājies, ka varētu strādāt šādā uzņēmumā. Ilgi te sevi neredzu, jo mani vairāk interesē civiltiesības, starptautiskās tiesības un attiecības. Bet jebkuram noteikti jāpamēģina savā nozarē pastrādāt, lai saprastu, kas patīk. Vēl piedalos dažādās konferencēs un izglītojošos pasākumos, jo man patīk iegūt zināšanas.

Vai kaut kad varētu atgriezties un strādāt Kuldīgā?

Esmu ļoti daudz par to domājusi. Šķiet, ka esmu lielpilsētas cilvēks, kuram patīk būt burzmā un nemitīgā skrējienā. Bet Kuldīgā ir mana ģimene, un nekad nevaram zināt, kur dzīves ceļi mūs aizvedīs. Kas to lai zina – varbūt nākotnē strādāšu Kuldīgā. Bet pašlaik par savām mājām saucu Rīgu.

Lāsma Reimane
Alises Paulas Zīvertes
arhīva foto

Kas mainīsies Riežupes dabas parkā

Dabas parks Riežupe arī turpmāk iedzīvotājiem un tūristiem kalpos veselīgai un aktīvai atpūtai, tāpēc tā aizsardzības jaunā plāna izstrāde ieilgst, jo minētais mērķis rūpīgi jāsasaista ar dabas vērtību saudzēšanu.

PRECĪZI JĀIDENTIFICĒ DRAUDI

Riežupes lejteces senleja Rumbas pagastā par aizsargājamās dabas teritoriju noteikta jau 1957. gadā, bet dabas parks izveidots 20 gadus vēlāk, galvenokārt kā ainaviskā vērtība. Iepriekšējais dabas aizsardzības plāns rakstīts 1997. gadā, topošais paredzēts aizsardzībai un apsaimniekošanai 2020.–2031. gadam.

Šonedēļ uzraudzības grupas otrajā sanāsmē Dabas aizsardzības pārvaldes Kurzemes reģionālās administrācijas direktore Dace Sāmīte uzsvēra, ka daudz ir mainījies – ar skaistas ainavas aizsardzību vien vairs nepietiek. Tagad jāņem vērā arī Eiropas Savienības norādes par mežu biotopu, upju straujteču, dabisko zālāju un ar tiem saistīto Latvijā un Eiropā reto un sargājamo augu un dzīvnieku sugu aizsardzību. Turklāt dabas parks iekļauts teritorijā tīklā *Natura 2000*. „Precīzi jāidentificē iespējamie ārējie draudi dabai,” norādīja D.Sāmīte. „Šī plāna svarīgākā daļa ir aizsardzība un apsaimniekošana – tai jābūt skaidri izvērtētai un aprakstītai.”

SAUSO KOKU PAR DAUDZ VAI TRŪKST

Sanāsmē diskusiju radīja jautājums, ko darīt ar veciem un sausiem kokiem. Tādiem pienākas būt dabas parkā, tostarp kā reto putnu sugu dzīvotnēm. Vienlaikus bīstamie koki var apdraudēt dabas parka apmeklētājus. Turklāt Riežupē sakritušie veido sanesumus, kas apgrūrina zivju migrāciju un nārstu.

Latvijas Valsts mežu pārstāve Dace Gūtmane minēja, ka bieži tiek saņemtas sūdzības par laikus nenozāģētiem slīpiem kokiem. „Viens no šī dabas parka mērķiem ir nodrošināt sabiedrībai atpūtu,” piekrita D.Sāmīte. „Taču tiktāl, ciktāl tas nav pretrunā ar tīkla *Natura 2000* nostādņēm. Apmeklētājiem pašiem jāapzinās, ka atrodas dabā, nevis pilsētā. Riežupes parkā liela problēma ir malkas zāģētāji – viņu dēļ ir būtisks sauso koku trūkums, un tas neatbilst izpratnei par dabas parku.”

Rumbas pagasta pārvaldes vadītāja Lija Šēle piebilda, ka malku jau gadiem cilvēki izved ar piekabēm – brauc ar vieglajām mašīnām un motocikliem. To neesot iespējams izskaust.

CIK BEBRIEM JĀPALIEK

Valsts meža dienesta pārstāve Monika Jansone interesējās par ugunsdrošību. Plāna izstrādes vadītājs, Daugavpils universitātes profesors Uldis Valainis atbildēja, ka aizsargājamo biotopu teritorijā

Riežupes dabas parka aizsardzības plāna uzraudzības grupas sanāsmē Kuldīgā vadīja dokumenta izstrādes vadītājs, bioloģijas profesors Uldis Valainis no Daugavpils universitātes.

ZEMES PIEDERĪBA DABAS PARKĀ RIEŽUPĒ

Īpašnieks	Platība (ha)	%	Kadastra vienību skaits
Valsts	322,40	71,56	5
Privātpašnieki	113,31	25,15	16
Juridiskas personas	12,34	2,74	1
Pašvaldība	2,47	0,55	7
Kopā:	450,52	100	29

/Valsts zemes dienesta 2018. gada dati/

„Kvadracikli nav transports, ar ko būtu jādragā pa īpaši sargājamu dabas teritoriju.”

„Riežupes dabas parkā liela problēma ir malkas zāģētāji – viņu dēļ ir būtisks sauso koku trūkums.”

„Atpūtas vietās vajag nevis atkritumu tvertnes, bet aicināt ievērot principu „Ko atnesi, to aiznes”.”

Netālu no Riežupes ietekas Ventā atklāts ģeoloģiski interesants krasta atsegums. Iekopt apkārtni nav tik svarīgi dabas aizsardzībai, cik tūristu piesaistei.

rakt dīķi diemžēl nav ļauts. Tiek domāts par atbilstošu vietu ārpus tās. Diskutabla ir arī attieksme par bebrim. „To medīšana atkarīga no mednieku brīvās gribas – meža dienests tādu pienākumu nevar uzlikt,” teica M.Jansone. Parkā vajadzētu bebru skaitu mazināt, bet nav izpētīts (visā Latvijā nav tādas prakses), kāds ir optimālais skaits noteiktā teritorijā, lai suga būtu pārstāvēta, bet nenodarītu ļoti lielu postu.

PAVASARĪ UPE TIEK GALĀ

Saldūdeņu, biotopu un augu eksperts Pēteris Evarts-Bunders norādīja, ka Riežupe kā straujtece pati diezgan labi tiek galā ar sagāzumiem – izpētes laikā no aprīļa līdz jūlijam, kad ūdens līmenis augstāks un straume spēcīgāka, tādu tur nav bijis. Sanesumi parādās vēlāk, un visbīstamākie dambji ir lejtecē, kad no Ventas nāk zivis. Vēl migrācijai šķēršļus rada maluzvejnieki, kā arī caurtece pie *Ostu* mājām. Padomju gados tā uzbūvēta, apgrūtinot zivju ceļu augšup. U.Valainis rādīja kādu Igaunijas piemēru, diemžēl 12 gadus, kamēr ilgs šis plāns, tādu dabisku caurteci diez vai kāds uzbūvēs. Speciālisti var savus ieteikumus tikai iekļaut plānā.

TĀ NAV MOTOTRASE

Problēmas rada ne tikai malkas zāģeri ar motocikliem, bet arī atpūtnieki un motosporta piekritēji. „Gandrīz ikreiz, kad bijām parkā, sastapām tur kādu motociklistu,” teica U.Valainis. Valsts vides dienesta inspektors Andris Janevics norādīja, ka tur notiek tādi kā motosportistu treniņi. D.Sāmīte iebilda, ka iebrauktās pēdas nekādā gadījumā nedrīkst saukt par mototrasu. „Kuldīgā tiek reklamēta kvadraciklu noma, bet tas nav transports, ar ko būtu jādragā pa īpaši sargājamu dabas teritoriju. Būtībā tur tā ir nelikumīga bezceļu transporta pārvietošanās.”

IESAKA PĒTĪT SMILŠĀLU LABIRINTUS

Dabas un ainavisko vērtību saglabāšanā iekļauta rīcība, ko nosaka likums: kā meža biotopus aizsargāt bez cilvēka iejaukšanās, kad un kā jāapļauj vai jānogana dabiskie zālāji, kā tos atjaunot un veidot par potenciālām tauriņu barošanās vietām u.c. Īpašs plāns ir Riežupes smilšālu kompleksa ģeotehniskajai izpētei, kā arī ieteikumi apsaimniekošanai. Jāņem gan vērā, ka objekts ir privātpašums. Attīstoties

tehnoloģijām, tagad ir jaunas metodes, kā pazemes labirintu viegli izpētīt. Var iesaistīt pašvaldību, nevalstiskās organizācijas, Dabas aizsardzības pārvaldi. Smilšālās svarīgi uzturēt ieejas un alu nostiprinājumu, lai maksimāli pasargātu no sabrukšanas un tur varētu ziņot sīkprāņi.

DIŽKOKI UN ATSEGUMI

Līdz šim parkā reģistrēti 20 dižkoki, šonedēļ eksperti atklājuši vēl vienu. Lielākie ir ozoli pie *Sipu* mājām: viens ap septiņu metru resns, otrs tuvu tam. Tos sargās pirmām kārtām. „Jākopj visi dižkoki, taču nav jēgas sarīkot vienas dienas pasākumu un tad desmit gadus neliekties ne zinis,” piebilda D.Sāmīte.

Speciālisti atklājuši vēl vienu ģeoloģiski interesantu objektu. Netālu no Riežupes ietekas Ventā ir atsegums, kas aizaudzis un gandrīz nav redzams. Lai to izceltu, jānovāc pakājē augošie koki un krūmi. Tas gan neesot svarīgi tieši dabas aizsardzībai, jo vairāk atbilst pakārtotajam mērķim – tūristu piesaistei.

TRĪS SLIKTĀS SUGAS

Parkā ir daudz vērtīgu un retu sugu, bet sākuši izplatīties arī trīs invazīvie augi. Ūpes lejtecē jau icaugušies dažī latvāņi. Pēc P.Evarta-Bundera domām, ar tiem vēl var cīnīties un tos iznīcināt. Grūtāk būs ierobežot sīkziēdu sprigani, kas savairojusies mežos un pie lielākajiem ceļiem. Atliekot vien cerēt, ka šis augs pats, kā teica eksperts, atradīs savu nišu un kļūs dabai labvēlīgs. Diemžēl ošlapu kļavu izplatību ceļa posmā no Mežvaldes līdz Riežupes gājēju un riteņbraucēju tiltam iznīdēt var vienīgi ar ķīmiskiem līdzekļiem.

JĀSĀK AR LIELAJIEM

Arī šis dabas parks nav pasargāts no atkritumu problēmas. Vispirms apsaimniekotājiem no Riežupes būs jāizvāc lielgabariņa atkritumi. Skaitot zivju sugas, ihtiologi augšup pa strauti no gājēju tilta atraduši auto vragu. Līdzīgs objekts, kuru nav sarežģīti izvākt, ir dzelzsbetona konstrukciju krāvums upes gultnē iepretim smilšālām. Nākotnē jāgādā, lai aizsargājamajā teritorijā nerastos ne lieli, ne mazi atkritumi. D.Sāmīte ieteica atpūtas vietās nevis ierīkot atkritumu tvertnes, bet ar dažādiem informatīviem līdzekļiem audzināt apmeklētājus ievērot principu *Ko atnesi, to aiznes*. Atsevišķs darbu komplekss topošajā plānā veltīts tūrisma infrastruktūras uzturēšanai un papildināšanai.

Lappuse tapusi ar Kuldīgas novada pašvaldības līdzfinansējumu.

„Kanāda – mums tā ir paradīze”

Kuldīdzniece Krista Hartmane kopā ar draugu Ivo aptuveni gadu dzīvo Kanādā. Viņa stāsta par tās dabu un cilvēkiem, aktīvo atpūtu un piedzīvojumiem.

Skvomišas centrs.

Krista ar draugu Ivo pārgājienā kalnos netālu no pilsētas Skvomišas.

NOGAIĀJA ĪSTO BRĪDI

Krista stāsta, kā tur nokļuvusi: „Esmu šeit ar vīzu *Working Holiday*. Tā ļauj vienu gadu uzturēties un arī strādāt, ne tikai ceļot. Līdzīgi gadu pavadīju Jaunzēlandē. Pēc atbraukšanas no turienes ar draugu jau zinājām, ka gribam braukt arī uz Kanādu. Šī valsts vienmēr bijusi sapņu zeme, kuru gribam redzēt, kaut gan patiesībā tādu sapņu zemju ir daudz.

Lai iegūtu vīzu, jāpiedalās izlozē. Reizi gadā to rīko Kanādas valdība, jāreģistrējas tās mājaslapā imigrācijas sadaļā, un no Latvijas tiek izlozēti tikai 40 cilvēki. Tas notiek vairākās kārtās, kamēr sakrājas 40 cilvēku. Pirmajā gadā es ielūgumu saņēmu divas reizes, bet draugs nevienu. Protams, gribējām braukt kopā, tādēļ nolēmām gaidīt vēl gadu. Nākamajā ielūgumu saņēmām abi vienā dienā un laimīgi kārojām vīzas.

Kāpēc vispār kaut kur *pērties*? Mana ome saka: „Mājās arī ir ļoti labi.” Bet mums traki patīk ceļot un traki patīk kalni. Nebija šaubu, uz kuru provinci Kanādā doties, – uz Britu Kolumbiju, jo te ir kalni. Daudzi brauc uz otru galu – uz Ontārio, jo dzirdēts, ka tur dzīve lētāka un, iespējams, vieglāk atrast darbu. Savukārt Vankūvera ir viena no dārgākajām pilsētām pasaulē, bet mēs gribējām redzēt kalnus. Vēl Latvijā esot, atradām vietu, kur dzīvosim un strādāsim pirmos mēnešus.”

Kuldīdzniece Krista Hartmane Kanādā daudz laika pavadījusi slēpojot.

DAUDZ SLĒPO

„Mums patīk distanču slēpošana, un te ir vietas, kur to darīt, lai gan kalnu slēpošana, protams, ir populārāka. Tik tikko bija sākusies ziema. Gribējām to pavadīt slēpojot. Strādājām distanču slēpošanas trasē. Katru rītu uz darbu devos ar slēpēm, bet, protams, nebija viegli – cēlāties pussešos no rīta, lai jau septiņos būtu pie autobusa, kas

darbiniekus no dažādām Vankūveras vietām veda augšā kalnā. Vankūvera ir viena no siltākajām vietām Kanādā, tāpēc pilsētā parasti sniega nav. Pēc darba mājās bijām sešos vakarā. Strādājām no tumsas līdz tumsai, bet arī paši daudz slēpojām, un tas bija lieliski. Un skati, kurus redzējām katru dienu, ir neatkārtojami,” priecājas Krista.

Pēc nostrādātās ziemas noteikti gribas ceļot. „Gribējām tur, kur siltāk. Zinājām, ka Jukonā vēl būs auksti, Albertā arī, nospriedām, ka jābrauc uz Amerikas Savienotajām Valstīm, jo tas ir uz dienvidiem un tur varētu būt siltāk. Tā devāmies mēnesi ilgā braucienā pa Ameriku. Piedzīvojām ļoti daudz, bet tas ir cits stāsts...”

VISI DZĪVO AKTĪVI

„Tagad dzīvojam mazā pilsētiņā Skvomišā netālu no Vankūveras. Lielas pilsētas mums nepatīk, un zinājām, ka vasarā pārvāksimies. Skvomišu dēvē par Kanādas āra dzīves galvaspilsētu, tā ir kalnu ieskauda pilsētiņa, kurā cilvēki kāpj klintīs, iet kalnos, brauc ar kalnu divriteņiem, skrien, slēpo un dara citas aktīvās lietas. Mums tā ir paradīze! Manuprāt, kosmosā pateica priekšā, ka jāpārvācas tieši uz šejieni. Ap to laiku, kad gribējām pārvākties, kolēģis no sava dzīvokļa izvēcās. Un, re, dzīvesvieta rokā! Esam ļoti laimīgi. Te iepazīstoties ar jauniem cilvēkiem, pirmais jautā-

jums, ko viņi uzdod, ir: „Kā tevi sauc?” Otrais: „Vai tu kāp klintīs, brauc ar kalnu divriteņi?” Man tas šķiet tik lieliski. Visi dara ko aktīvu un par to vien runā.”

SASTAPTIES AR LĀČIEM

Vasara esot pagājusi vēja spārnim: „Esam aizņemti, darot un izbaudot visu, ko apkārtnē piedāvā. Esam bijuši neskaitāmos pārgājienu, kur aiz katra stūra atklājas brīnišķīgi dabas skati. Esam sākuši nodarboties ar kāpšanu klintīs. Nedaudz to darījām iepriekš, bet šoreiz iegādājāmies visu inventāru, lai varam kāpt, kur un kad vien gribam. Sev visu laiku sakām: „Iespējams, šī ir vienīgā vasara, kad dzīvojam vienā no labākajām klinšu kāpšanas vietām pasaulē, tāpēc jāizbauda no visas sirds.”

Brīži, kas ik pa laikam pārgājienu liek sirsniņai notrīcēt, ir lāčuki mežā. Jācenšas visu laiku sarunāties un radīt troksni, lai jau laikus to dzirdētu lācis, kas var būt uz takas. Lielākoties tie nav bīstami, tikai nevajag tos pārsteigt vai darīt to, kas tiem var nepatikt. Jāuzmanās ne tikai mežā vien. Vienu rītu, braucot ar riteni pa pilsētu, pāri ceļam pārskrēja lācis un ieskrēja tajā ielā, kur man jābrauc. Uz mirkli apstājās, nosmēju „Čau, Kanādas dzīve!” un nolēmu braukt pa citu ceļu. Vietējiem tā ir ikdiena – ir pilnīgi normāli, ka tavā dārzā lācis izdomā ēst odziņas.”

CILVĒKI NO VISAS PASAULES

„Kanāda ir multikulturāla, īpaši Vankūvera. Pat mūsu pilsētiņā var satikt cilvēkus no visas pasaules. Daži te ir tikai uz gadu, diviem, daži cenšas nokārtot pilsonību un tad kļūst vietējie. Kad sāc ar cilvēku runāt, izrādās, ka vecmāmiņa nāk no citurienes. Raksturā cilvēki ir dažādi – kā jau visur, bet kopumā – ļoti atvērti, laipni, draudzīgi. Pa ielu nepastaigāsi pats savā nodabā, jo lielākā daļa pretimnācēju noteikti uzsmaidīs vai pateiks *sveiki*. Ja veikalā ar kādu netīšām saskriešos, neviens ar drūmu aci nenoskatīsies, bet piecas reizes pateiks *piedod, atvaino*. Visi apjautājas, kā klājas un ko darīji brīvdienās. Kanādieši visā pasaulē pazīstami kā ļoti laipni cilvēki. Es gan teiktu, ka šis izslavējums ir nedaudz pārspīlēts, jo ir arī daudz izņēmumu, bet kopumā taisnība. Tā kā daudz te ir iebraucēju, ir ļoti liels ēdienu mikslis – virtuve no visas pasaules. Kanādieši ēdiens, ko varu iedomāties ir *poutine*: fritēti kartupeļi ar speciālu mērci un kausētu sieru. Tas ir izplatītāks Kanādas austrumu krastā. Diezgan populāri ir ēdienu pasūtīt kaut kur ārpus mājas un tad ēst tur vai arī gatavu atvest mājās. Es teiktu, ka tas tāds Ziemeļamerikas stils, ne tikai kanādiešiem raksturīgs. Viņiem ir liels pārsteigums, kad pasaku, cik daudz mēs ēst gatavojam mājās.”

NOVADI ZAĻO

Uzņēmējdarbība īpaši aizsargājamā dabas teritorijā (ĪADT) var nozīmēt dažādus ierobežojumus un sarežģījumus, tādēļ daudzi to uzskata par klapatām. Kempinga "Klintis" valdes locekle Natālija Jegorska, kura piekrita dalīties pieredzē par uzņēmējdarbību šādā teritorijā, gan teic, ka jūtas pagodināta darboties tik labā vietā un saudzēt dabu.

"Ja mums ir dota iespēja šeit strādāt, tad jārikojas tā, lai saglabātu dabu un tās vērtības. Ar ierobežojumiem esam iemācījušies sadzīvot. Esmu par zaļu Latviju," viņa apliecina. Uzņēmums darbojas gleznainā vietā pie jūras Salacgrīvas pagastā. Kempings ietilpst pat vairākās ĪADT – Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā, dabas liegumā "Vidzemes akmeņainā jūrmala" un papildus tam arī Eiropas Savienības nozīmes aizsargājamo teritoriju tīklā "Natura 2000". Blakus kempingam ir dabas piemineklis "Veczemju klintis". Saimniekojot ĪADT, teju katrs solis jāaskaņo ar uzraugošajām vides institūcijām – Dabas aizsardzības pārvaldi (DAP) un Valsts vides dienestu (VVD).

Kempinga teritorijā kāpu zonā ierīkotas vairākas piknika vietas ar galdiem un soliņiem. Sezonas laikā pie katras novietots arī grils, lai klienti nekurinātu ugunsgrūkus uz zemes un nebojātu kāpu. Kempinga teritorijā izveidotas apstākļi 10 noejas uz jūru, tās var izmantot ikviens. Lēzena nobrauktuve jeb panduss, ko izmanto ļaudis ar kustību traucējumiem,

UZZIŅAI

- Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas Latvijā ir ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā.
- Pavisam Latvijā ir 683 ar likumu vai Ministru kabineta noteikumiem apstiprinātas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas.
- Mūsu valstī ir astoņas aizsargājamo dabas teritoriju kategorijas: nacionālie parki – 4; biosfēras rezervāts – 1; dabas parki – 42; aizsargājamie ainavu apvidi – 9; dabas liegumi – 261; dabas rezervāti – 4; aizsargājamās jūras teritorijas – 7; dabas pieminekļi – 327.

AVOTS: WWW.DABA.GOV.LV

vecāki ar bērnu ratiņiem, tapusi sadarbībā ar DAP. Tāpat roku rokā ar pārvaldi pērn kempingā izvietoti informatīvie stendi par klintīm, Vidzemes akmeņaino jūrmalu un stāvkrašiem. Šobrīd N. Jegorska cenšas iegūt VVD atļauju pie kāpu zonas uzbūvēt norobežojošu sētu, lai mudinātu cilvēkus izmantot tikai noejas, nevis staigāt pa pašu kāpu, veicinot tās nobrukšanu.

Sezonā apmeklētāju ir daudz, lielākais vienlaikus uzņemto viesu skaits bijis ap 1600. Starp citu, saskaņā ar dienesta rīkojumu šis bija pirmais gads, kad kempinga teritorijā klienti savus auto drīkstēja novietot tikai speciāli ierīkotā autostāvvietā. Ar mašīnu iebraukt dziļāk kempinga teritorijā bija ļauns, tikai lai izkrāmētu vai iekrāmētu mantas. Atsevišķas apmeklētāju kompānijas, par spīti liegumam, tomēr iedzinušas savus auto kāpu zonā. Turklāt kempinga darbinieki aizrādījumus klienti ne vienmēr uztvēruši nopietni. Gado-

PAGODINĀJUMS – rūpēties par dabu

Kempinga "Klintis" valdes locekle Natālija Jegorska jūtas pagodināta darboties tik labā vietā un saudzēt dabu.

ties arī tādi autovadītāji, kuri, lai nebūtu jāmaksā par stāvlaukumu, auto novieto ceļa malā ārpus kempinga teritorijas, bet tad viņi saņemot soda kvīti no DAP inspektoriem. Tāpat apmeklētājiem jāatgādina, ka no Vidzemes akmeņainās jūrmalas nedrīkst vest projām nekādus akmeņus. Klientus par dabas saudzēšanu kempinga pārstāvji izglīto regulāri. "Cilvēki lielākoties ir atsaucīgi un saprotoši," saka "Klintis" valdes locekle. Viņai sīp sirds par to, ka atkritumu urnās savu lieko, piemēram, vecas autoriepas, brauc izmest, visticamāk, vietējie iedzīvotāji.

Saimniekojot ĪADT, ieguvums ir patīkama darbavieta un vide. "Man kā cilvēkam, kam jūras tuvums ļoti svarīgs, šeit tas ir katru

dienu," teic sarunbiedre. Par ieguvumu viņa min arī iespēju rūpēties par dabu. "Visu, arī kanalizāciju un ūdensapgādi, esam sakārtojuši tā, lai dabai nekaitētu. Mēs šo teritoriju regulāri uzkopjam," skaidro uzņēmēja.

Viņa gan atzīst, ka nedaudz traucējoša ir tieši birokrātija, kas saistīta ar darbošanos ĪADT. Piemēram, ja koks vētras laikā nogāzts, vispirms jāzaisauc mežzinis, kurš uzraksta savu atzinumu VVD. Ja dienests to akceptē un dod atļauju aizvēst šo koku, tikai tad to var darīt. Lai saņemtu atļauju nozāģēt bīstamu koku, saskaņošanas ceļš ir vēl ilgāks. N. Jegorskai bijusi iecere papildināt mājiņu skaitu (Šobrīd ir trīs), bet jaunās būvēt VVD nav ļāvis. Sarunbiedre zina – teri-

torijā, kur atrodas uzņēmums, apjoms, kādā var kaut ko būvēt no jauna, ir ierobežots. Nesenākais papildinājums kempingā esošajam būvēm ir restorāns "Rankuļrags", kas durvis vēra pirms vairākiem gadiem.

ĪADT strādājošam uzņēmējam jāpārzina daudz noteikumu un nianšu. "Ir daudz lietu, ko vajag zināt, un uz savu galvu neko nedrīkstam izdomāt. Valstī likumi mainās strauji, tādēļ ir labi, ka institūciju pārstāvji atbrauc, izskaidro un, ja tiešām konstatē nepilnības vai kādu pārkāpumu, ļauj to izlabot, nevis uzreiz soda. Ir jāsarunājas ar Valsts vides dienestu, ar Dabas aizsardzības pārvaldi, jo jebkura komunikācija veicina attīstību," uzskata Natālija.

Jaunie reindžeri izzina

Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta jaunie reindžeri DIC "Ziemeļvidzeme" apmeklētājiem stāsta par zivīm.

Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta (ZBR) jauno reindžeru grupa savā rudens sapulcēšanās reizē tikās ar Valsts vides dienesta inspektoru Zigmāru Danci un sabiedrisko inspektoru Jāni Ozoliņu un iepazīna viņu ikdienu. Vēlāk kopā ar Dabas izglītības centra (DIC) "Ziemeļvidzeme" speciālisti Intu Somu jaunieši devās nelielā lašveidīgo nārsta sargāšanas reidā gar Salacu. Nākamajā dienā ap pussimt skolēnu viesojās centrā Salacgrīvā, kur tieši no jaunajiem reindžeriem uzzināja daudz ko par zivīm un ūdens piesārņojumu. "Bērni mācījās sarunāties ar sabiedrību. Viņiem tas izdevās," priecājas I. Soma.

ZBR jauno reindžeru grupā darbojas Baumaņu Kārļa Viļķenes pamatskolas un Ausekļa Alojās vidusskolas audzēkņi. To dibināja pērnā gada sākumā, bet aktīvie jaunieši un viņu pedagogi ar I. Somu sadarbojušies un dažādās vides aktivitātēs iesaistījušies jau agrāk. Jauno reindžeru (jaunieši no 12 līdz 18 gadiem) kustība ir starptautiska aktivitāte, kas Eiropā sāka 2002. gadā, Latvijā – 2004. gadā, kad šāda grupa izveidota Gaujas Nacionālajā parkā. 2015. gadā tāda tapa arī Ķemeru Nacionālajā parkā, bet pērn – ZBR un Papes dabas parkā.

Dabas izzinātāji lielākas sanākšanas rīko pāris reizi gadā, bet reizi gadā kādā no aizsargājamām teritorijām satiekas visu Latvijas jauno reindžeru grupu pārstāvji. Šādos saietos dalībnieki gan uzzina kaut ko jaunu, gan veic kādu labo darbu, veltītu dabai. Šogad reindžeri izglītoja sabiedrību par dabas sargāšanas nozīmi un karateru karjerā no kārkliem attīrīta smilšu krupja dzīvotni. Skolēni iesaistās arī citās vides un dabas popularizēšanas aktivitātēs. Trīs Ausekļa Alojās vidusskolas audzēknes kopā ar pedagogu Juri Alpu vadīja izzinošās darbnīcas Dabas koncertzālē, tāpat jauniešu pārzīnā bija viens no kontrolpunktēm laivošanas pasākumā "Aidā, Salacā!". Skolēni arī devušies dabā pētīt un skaitīt dižkokus, baltos stārķus.

Jaunie vides aktīvistu šādi iegūst zināšanas par dabu, tāpat var praktiski darboties. Pavadot laiku dabā, jaunajiem cilvēkiem veidojas saudzīga attieksme pret vidi. Šo apziņu viņi māca arī savām ģimenēm un draugiem. "Viņi izprot dabu, rūpējas par to un šajās aktivitātēs iesaista arī citus. Iepazīstot dabas vērtības, redzot, ko nozīmē to sargāšana, saudzēšana un kopšana, domāju, ka viņi savā tālākajā dzīvē centīsies tai nekaitēt," teic I. Soma. Viņa ir gandarīta, ka jaunieši, iesaistoties dažādās aktivitātēs, laika gaitā kļūst atbildīgāki, uz viņiem tiešām var paļauties.

Kopā ar dzērvēm un zosīm

Ja vaicāsiēt kādam, vai viņš ir par vidi, kurā dzīvo daudzas putnu sugas, sastopami retāki augi, daudzi atbildēs apstiprināši. Tiem, kas dzīvo un saimnieko īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, nākas piemēroties nosacījumiem, ko drīkst un ko nedrīkst darīt. Cik viegli ir izdarīt izvēli par labu cilvēka ērtībām vai dabas vajadzībām, vaicājām pašiem saimniekiem, kam nākas darboties liegumos.

Pats kā retums

“Jāsaglabā flora un fauna,” – tā tiekoties teica Miķelis Gruzītis, kas saimnieko dzimtajās mājās “Lettes”, kas atrodas pie Aiviekstes Lubāna mitrāja teritorijā.

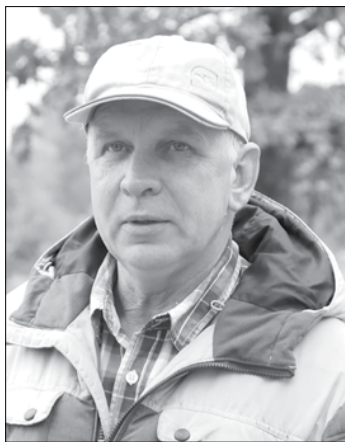
Atjaunojusi īpašuma tiesības 1992. gadā, Miķeļa Gruzīša ģimene “Lettes” ir gan sakopusi apkārtni, gan iestādījusi priedes un Ziemassvētku egles, gan iekārtojusi pieturvietu laivotājiem. Tie, kas sezonā izvēlas izbraukt ar laivu pa Aivieksti, šeit var atpūsties, jo ir gan sēžambluķi, gan galdī, droša ugunsкура vieta, tāpat var izvārt zupu un vajadzības gadījumā uzslīet teltis. Laivotājiem “Campo” piedāvājumā ir maršruts “Lettes”–“Upmalas”. Kopā ar dēlu Rolandu Gruzīti pie mājām ir izveidots disku golfa laukums. Tas ir iekļautas Lubānas novada aktīvā lauku tūrisma piedāvājumā ar norādi “Diskgolfs “Lettes””, bet atbraukušajiem dabas tūristiem tiek piedāvāta pastaigu taka ar stāstu.

M. Gruzītis stāsta: “Esmu vietējais aborigēns, un te ir mana paradīze. Te ir dabīgās pļavas, kas ir dzīves telpa griezēm, paipalām, mērkaziņām, ķīvītēm, visādiem bridējputniem. Taču, lai saņemtu platībmaksājumus, pļavas jānoņauj un zāle jāsavāc. LAD notei-

Miķelis Gruzītis dabas tūristiem, kas atbrauc uz “Lettēm”, piedāvā pastai- gu ar stāstu.

kumos teikts, ka īpaši aizsargājamās teritorijās zāle ir jānoņauj līdz 15. septembrim, bet to, kad pļaut, izvēlas katrs pats pēc laika apstākļiem un iespējām. Kaimiņi, kam jāgatavo lopbarība, pļauj jau jūnija beigās, kad ir augstvērtīgāka zāle, bet līdz ar to atņem griezēm, paipalām dzīvesvietu. Re, kur tā zāle stāv sarullēta, un nevienam nevajag. Vai tā ir labāk? Daudzi nezina, ka griezei tā pļava ir vajadzīga tik ilgi, kamēr var sākt lidot, jo putni zālē no cilvēka slēpjas. Pats izvēlos vēlo pļaušanu, pļauju tikai septembra sākumā – vispirms pļavai pa apli, tad – pa vidu, izskrien vismaz kādas septiņas griezes. Man patīk putni, esmu par to, lai tie dzīvo un vairojas. Gribētu atjaunot dzīvesvietu mērkaziņām, pat vispār neplaut kaut kādus hektārus, lai ir tā saucamie grīšu ciņi, uz kuriem putniem būvēt savas ligzdas. Man vēl atmiņā no bērņības, kā šie putni izcēlās ar savu – mē! Tāpēc arī mums ir dabas tūrisms, lai tie, kas atbrauc, ieskatās un ieklausās

Zemnieku saimniecības “Ābeles” īpašnieks Ivars Grudulis uzsver, ka Teiču purva tuvums būtiski ietekmē noteiktu herbicīdu produktu lietojumu.

dabā, kas te ir unikāla.”

Saimnieks piedāvā apskatīt arī bebru nedarbus, un daudziem par bebru zobiem pēc lielo apgrauzto koku apskates rodas cits priekšstats – resns stumbrs no visām pusēm apgrauzts, bet koks vēl dzīvo. “Jau pierasts, ka visi darbi, ko vēlos likumīgi izdarīt, jāsaņķo ar dažādām pārvaldēm. Kaut koki ir sausi vai krīt vīrsū uz elektrolīnijas, tos nevaru nogriezt, jo tā, redz, ir Lubānas mitrāja dabas parka teritorija. *Jolki palki!* – es pats esmu dabas retums, kas te dzīvo,” pasūdzas M. Gruzītis.

Jāsēj dziļāk par knābi

Varakļānu novada Murmastienes pagasta zemnieku saimniecība “Ābeles” nodarbojas ar tradicionālo lauksaimniecību, audzē graudus, un zeme atrodas pie Teiču purva, tāpat Teiču dabas rezervāta ārējā aizsargjoslā.

Runājot par priekšrocībām, kādas ir, dzīvojot Teiču dabas rezervāta malā, “Ābeļu” saimnieks Ivars Grudulis iezīmē kādu roman-

UZZIŅAI

- Dabas liegums “Lubāna mitrājs” izveidots 2009. gadā, lai nodrošinātu Latvijas lielākā iekšzemes mitrāju kompleksa vienotu aizsardzību, jo ir unikāls Eiropas un pasaules nozīmes dabas komplekss. Lubāns un zivju diķi ir viena no svarīgākajām caurceļojošo ūdensputnu atpūtas un barošanās vietām valstī, kā arī viena no piecām labākajām ligzdošanas vietām 29 Eiropas īpaši aizsargājamām putnu sugām: mazajam ērglim, jūras ērglim, ziemeļu gulbim, griezei, ķikutam u.c., kas ir pasaulē apdraudētas putnu sugas. Kopumā teritorijā novērotas 224 putnu sugas, no tām 185 šeit ligzdo.
- Teiču dabas rezervāts dibināts 1982. gadā kā nozīmīga vieta purva specifisku un retu putnu sugu saglabāšanā, kā barošanās un atpūtas vieta migrējošiem ūdensputniem, kā mitrājiem raksturīgo augu sugu un biotopu saglabāšanas vieta, arī kā vieta daudzu bezmugurkaulnieku sugu eksistences nodrošināšanā.
- Dabas parks “Kuja” dibināts 2004. gadā, “Natura 2008” teritorija, atrodas Vidzemē, Madonas novada austrumu daļā, izvietots Kujas upes vidustecē 19,6 km garā upes posmā Sarkanu un Mētrienas pagastā. Te ir piemērota dzīvesvieta mazā ērgļa un melnā stārķa ligzdošanai. Kujas dabas parkā konstatētas 73 īpaši aizsargājamās sugas: 29 putnu, 9 zīdītāju, 7 bezmugurkaulnieku, 9 augu, 5 sūnu un 14 ķērpju sugu.

tisku noti: “Priekšrocība ir tāda, ka var iziet ārā, papriecāties par daudzajām dzērvēm un zosīm, dzirdēt putnu kļaiņas. Šiem putniem naktsmitne ir purvs, Lubāna ezers, bet, protams, pavasaros un rudenos tie barojas arī ar iesētajiem graudiem, nodarot skādi sējumiem. Ir gan ieteikums – sēt dziļāk par putna knābi, kā mēs arī darām, iedarbojas arī putnu biedēkļi u.c. viltības.” Varot saņemt arī atļauju un vienu dienu sezonā doties uz Teiču purvu dzērvēnēs – no mājām tas atrodas tikai puskilometra attālumā.

Par to, kā šī aizsargājamā dabas teritorija ietekmē saimniecisko darbību, Ivars saka: “Aru, sēju, audzēju un novācu graudaugus, un manu kā lauku saimnieka darbību purva tuvums neietekmē. Būtiski ietekmē to herbicīdu produktu lietojumu, kurus uzskata par kaitīgiem vai bīstamiem. Protams, vēl pašlaik var pielāgot to analogus, kas skaitās mazāk bīstami videi. Paldies Dievam, man nav būtisku šķēršļu saimnieciskajai darbībai, jo zeme neatrodas lieguma zonā. Tā ka īpaši nekādu ierobežojumu neļūtu. Ja esmu izvēlējis nodarboties ar konvencionālo, nevis bioloģisko lauksaimniecību, uzskatu, ka graudu raža arī ir biznes. Bet jārēķinās, ka visā Eiropā ir jūtams spiediens gan no sabiedrības, gan dabas draugiem, tāpēc dēliem iesaku, lai padomā, ko te vēl citu varētu darīt.”

Pļavas sāk uzart

Sarkanu pagasta bioloģiskās zemnieku saimniecības “Kalna Marušķas” zeme atrodas Kujas dabas parkā. Stafecku ģimenei uz sākot saimniekot un nodarboties ar biškopību, Kujas dabas parks vēl nebija izveidots. Tagad saimniecība ir pārrakstīta vecākajam dēlam Naurim, kas izmācījies par agronomu. Stafecku ģimenē ir trīs dēli, kas biškopībā ieinteresēti jau no bērņības, nu visiem ir savas saimniecības. Nauris līdzās biškopībai izvēlējis arī gaļas lopkopību, un abas nozares ar Kujas dabas parka teritoriju sadzīvo labi.

Stāstot par dabas vērtībām, Naura mamma, biškope Sigita Stafecka dalās vērojumos: “Bītes

ganās dabīgajās Kujas pļavās, ievācam augstvērtīgu bioloģisko medu, ziedputekšņus. Mums atļauta vēlā pļauja – līdz 15. septembrim. Tur, kur atļauts, nomātajās zemēs, pļaujām agrāk, lai lopiņiem būtu barība, sējam arī lucernu. Iepriekš, kad gaļas lopu vēl nebija, bitēm noderēja tikai pļavu ziedi, viss pārējais – ne. Gaļas liellopi parādījās, lai būtu, kur likt sienu, jo aizlīdzda smalcināšanu, vajadzēja izdomāt, kur likt zāles ruļļus. Lopi uzturas elektrisko ganu ierobežotā teritorijā, nevienam netraucē, arī ērgļiem ne. Aizbraucam pie lopiņiem, bet ērgļis pļavā medī mazos putniņus. Kad atbrauc kāds ciemiņš, viņš uz ērgli, kas kā vērigs mednieks ieņēmis visaugstāko koku, norauģas kā uz brīnumu, bet mēs jau esam pieraduši.”

Vai dabas vērtības aizsargājamās teritorijās neliekam augstāk par cilvēku interesēm? Uz to Sigita saka: “Kad dzīvo laukos, redzi dabu, saproti, ka ar savu darbību nedrīksti sabeigt visu, kas tiek vērtēts kā unikāls. Mūsu puse ir reti labs un tīrs stūris bioloģiskajai biškopībai, jo te nav lielo ceļu. Kad ES maksāja par platībām “Natura 2000” teritorijās un saņēmām AIVAN, īpašnieki uzturēja dabīgās pļavas, bet tagad vairs nemaksā, un saimnieki pļavas... sāk uzart. Mūsu zemē dabas skaitītāji atrada ES nozīmes biotopus, līdz ar to pļavas ir saudzējamās. Prasījām atļauju būvniecībai, tur svarīgi, cik tuvu izvēlētajai vietai atrodas ērgļu ligzdas. Jo tālāk atrodas, jo izredzes būvniecības iecerī realizēt lielākas. Ja ir stingrais liegums, mežā kailcirte nav atļauta, un mēs arī neesam kailcirtes piekritēji, svarīgi ir atļautajā laikā vecos kokus izcirst, bet jaunie – lai paliek. Iesniedzot LAD pieteikumu par kompensāciju mežam, ko nedrīkst izcirst, saņemam kādas kapeiķas. Malku gan ziemā var gatavot.”

DŽUNĢĻOS NAV JĀDZĪVO

EKSPERTS

Dabas aizsardzības pārvaldes (DAP) Latgales Reģionālās administrācijas Dabas aizsardzības daļas atļauju un izvērtējuma sektora vadītājs GUNTIS AKMENTIŅŠ:

– Lielākā daļa cilvēku parasti neizprot, kāpēc veidotas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, un domā, ka, dzīvojot šādā teritorijā, neko nedrīkst darīt. Kad izskaidro, daudzi sāk saprast. Piemēram, cilvēki bija pārliecināti, ka Aiviekstes palienes dabas parka pļavās nedrīkst cirst krūmus, tīrīt grāvjus, taču to var darīt, attiecīgi saskaņojot ar mums, DAP ekspertiem, kuri aizbrauc, uz vietas apskata un izvērtē, ko no krūmu apauguma var novākt, kur kāds koks vai krūmu koridors jāatstāj putniem vai sikspārņiem, kur pārvietoties. Džungļos nepavisam nav jādzīvo, ir pat ieteicams džungļus izkopt, lai pašam būtu patīkami dzīvot un arī dabas vērtības tiktu saglabātas. Tiem, kas dzīvo aizsargājamās teritorijās, parasti jāuztur saikne ar mums, lai zinātu, kāda rīcība ir atļauta. Katrā aizsargājamā dabas teritorijā ir atšķirīgs aizsardzības statuss, atšķirīgs zonējums, līdz ar to savi noteikumi.

Dabas rezervātos ir stingrās un regulējamās zonas, kur saimnieciskā darbība praktiski nenotiek, izņemot pļavu apsaimniekošanu, meža stīgu un ceļu uzturēšanu, bet dabas parka zonā ir pieļaujamas dažādas saimnieciskās darbības. Ir arī privāto pļavu un mežu

platības, kur atļautas sanitārās cirtes, protams, ar Valsts meža dienesta izsniegtajiem ciršanas apliecinājumiem.

Ja aizsargājamās teritorijās mežā, kur īpašnieks vēlas cirst kokus, ir kādi aizsargājami mežu biotopi, tad meža dienesta darbinieki ar mums ciršanu saskaņo, mēs izvirzām nosacījumus dabas vērtību saglabāšanai. Piemēram, ir jāievēro termiņš, kad ciršana ir aizliegta – putnu ligzdošanas laikā (parasti no 15. marta līdz 31. jūlijam), taču nosacījumi katrā dabas teritorijā var atšķirties, tāpat kā nosacījumi katrā putnu sugai, jo ir putni, kas pavasarī atgriežas agrāk. Par saimnieciskās darbības ierobežojumiem “Natura 2000” teritorijās īpašniekiem ir tiesības saņemt kompensāciju, kuru no ES fondu līdzekļiem izmaksā Lauku atbalsta dienests.

Ja īpašums atrodas neitrālajā zonā, mežos atļautas arī kailcirtes, sanitārās un kopšanas cirtes. Var nodarboties ar lauksaimniecību, audzēt graudus, un saimniecībai nebūt nav jābūt bioloģiskajai. Ja tā ir bioloģiskā, tad pats par sevi saprotams, ka nekādas ķīmikālijas lietot nedrīkst.

Tiem iedzīvotājiem, kuri sēj un audzē graudaugus, jāievēro, ka nedrīkst lietot toksiskas un mutagēnas ķīmiskas vielas. Svarīgākais nosacījums gan būtu, lai tiem kaimiņiem, kuri apsaimnieko bites, tās neciestu no miglošanas.

Materiāls tapis ar Latvijas Vides aizsardzības fonda finansālu atbalstu

SARUNA AR JUBILĀRU

Grib iemācīties dzīvot šajā mirklī

„Mani iepriecina tas, kas notiek negaidīti,” tā saka 31. oktobra gaviļnieks – Kuldīgas restaurators un skārdnieks Agris Zeidlers.

Par savu amatu viņš saka: „Kāds nievājoši bija teicis, ka skārdnieki tādi spaiņu taisītāji vien ir, bet to izdarīt nemaz nav tik vienkārši – viegli ir nopirkt veikalā, bet, lai uztaisītu spaini, jāzina vairākas lietas.”

NO KOLHOZA PIE RESTAURĀCIJAS

A. Zeidlers nāk no Kurmāles pagasta un stāsta, kā līdz šai profesijai nonācis: „Kad atgriezies no armijas, bija jādomā, kādu darbu darīt. Sākumā pastrādāju Vilgālē par traktoristu, bet tie bija 80. gadi, un kolhozs gāja uz beigām. Jāmeklē kas cits. Gribēju pārcelties uz pilsētu, dzīvot pats savu dzīvi. Sāku strādāt restaurācijas iecirknī, tāpēc restaurators esmu jau no 1985. gada. Sākumā mani pieņēma par nam-

Kuldīdznieks Agris Zeidlers: „Katru dienu un situāciju gribu piedzīvot kā pārsteigumu. Tas ir darbs, kas nebeidzas. Viens ir to pateikt, otrs – to darīt. Bet viss notiek uz labu.”

dari. Darīju dažādus darbus: gan grīdas liku, gan dakstiņus krāmēju. Ja vajadzēja, braucu ar traktoru, iekrāvēju un smago mašīnu. Esmu racis pamatus ēkai Policijas ielā 13. Toreiz mani pienākumi stipri atšķīrās.”

LAI SAGLABĀTU VĒRTĪGO

„Tad uz Kuldīgu atnāca ļoti labs skārdnieku meistars Indulis Lange. 1994. gadā sāku pie viņa

mācīties un darīt šo darbu. Apguvu visas nianses. Esmu ļoti pateicīgs, ka pašmācībā varēju no viņa iemācīties daudz ko, kas noder vēl aizvien. Pēdējos gadus izgatavoju un ierīkoju notekcaurules Kuldīgas vecpilsētā. Tur drīkst likt tikai amatnieciski izgatavotas,” uzsver A. Zeidlers.

„Cilvēkiem šie stingrie vecpilsētas noteikumi jāņem vērā, lai neveidotos Šanhaja un katrs nedarītu

to, kas ienāk prātā. Protams, viņi reaģē dažādi un jautā: „Priekš kam tas vajadzīgs? Galvenais, lai ūdens netek uz galvas.” Varu cilvēkus arī saprast. Bet gribu iedrošināt, lai viņi šīm vērtībām pievērs uzmanību vairāk. Esam iesākuši tādu praksi: ja ir kādas detaļas, kas atjaunojamas, tad ir iespēja to darīt par pašvaldības naudu, un vecpilsētas iedzīvotāji maksā tikai par materiāliem. Gribu, lai pilsēta kļūst vēl skaidrāka. Mans darbs rada lielāku interesi par to, un tas ir izaicinājums, ko pieņemu ar prieku. Ir arī grūtības, bet tās dara mūs stiprākus.”

DZIEDĀŠANA IEPRIECINA

A. Zeidlers atceras: „90. gados sāku dziedāt Kuldīgas patērētāju biedrības korī, pēc tam desmiti gads dziedāju kamerkorī Rāte. Pašlaik dziedu draudzes ansamblī, katru ceturtdienu eju uz mēģinājumu un svētdienās dziedam dievkalpojumā.

Kādreiz, dziedot korī, galvenais bija, lai skaisti skan, bet tagad tas viss ir sirds līmenī – dziļāk. Esmu kristietis, un lielāko laiku pavadu, meklējot Dievu.

Patiesībā tas ir manas dzīves pamats. Savā laikā dzīve bija sašūpojusi, bet Dievs mani atrada un izvilka no dubļainām dūņām, izveda uz dzīvības ceļu. Pilnīgi atjaunoja manu dzīvi. Paldies jāsaka arī ģimenei.”

LIELAS SVINĪBAS NERĪKO

„No bērības atceros, ka dzimšanas dienas ģimenē nekad nesam plaši svinējuši. Vienmēr esam viens otru atcerējušies un sveikuši, bet svinības nerīkojām. Es labāk izvēlos nevis svinēt, bet priecāties, ja kāds atceras. Man patika, kā viens labs paziņa bija uzrīkojis savus svētkus: noīrējis vietu, uzaicinājis viesus, izmantojot sociālos tīklus, lai nākt tie, kas grib, bet nenes dāvanas, tikai lai paņem groziņu. Ja domāju uz priekšu, nākamgad gribētu kaut ko līdzīgu.”

Jubilārs atceras: „Mamma man iemācīja savā dzimšanas dienā apsveikt viņu, jo, pateicoties viņai, es esmu šajā pasaulē. Mamma jau ir tai saulē, bet šis moments palicis prātā.”

Lāsmas Reimanes teksts un foto

STĀRĶA VĒSTIS

Kuldīgas slimnīcas dzemdību nodaļā no 23. līdz 30. oktobrim piedzimušas trīs meitenītes un seši puikas.

Bērniem doti šādi vārdi: Megana Māra, Luīze, Jasmīna, Adrians, Kārlis, Lauris, Aksels, Benjamins, Krišjānis.

GARĪGĀ VESELĪBA

Var jautāt arī pašiem darbiniekiem

Inga Zārde, psihiatre un psihoterapeite

Mums darbavietā ik pa laikam kaut kas pazūd: te pildspalvas, te krūzītes, te telefona lādētāji, te kafija, te grāmatas un žurnāli. Nevienš nekad neko neesot ņēmis, un, kad to apspriežam, visi smejas. Bet kāds taču ņem un aiznes! Kā psiholoģiski pareizi darīt, lai to novērstu?

Ja darbavietā ir aizdomas, ka kāds zog lietas, tas var radīt nepatīkamu spriedzi, neērtības izjūtu, bažas. Šī būtu situācija, kad jāiesaistās vadītājam. Iesākumā varētu kādu laiku novērot, pārbaudīt, precizēt, uzskaitīt, kas tieši pazūd. Tas nav skaļi jāpaziņo komandai. Taču vadītājs var veikt savu izmeklēšanu un faktu noskaidrošanu. Var arī sev mēģināt noformulēt, kādas sekas pazudušās lietas uzņēmumam rada, kādu vidi tas rada, vai tas saskan ar

to, kādu darbavietu vadītājs pats vai uzņēmums grib radīt.

Ja rodas aizdomas, ka lietas ņem konkrēts cilvēks, var ar viņu individuāli izrunāties, situāciju noskaidrot. Ja aizdomu par konkrētu cilvēku nav, var sarīkot sapulci un par šo runāt vispārīgi, bez smiešanās un jokošanās. Izstāstīt faktus, kas izmeklējumā konstatēti, un sekas, ko tie rada. Var piedāvāt ieviest darbavietā citu kārtību: ka, piemēram, grāmatu var atklāti paņemt uz mājām un divas nedēļas palasīt, tad atnest atpakaļ, lai to var izlasīt arī kāds cits interesents. Var, piemēram, ieviest dežūrlādētāju, ko turpat darbā var izmantot tie, kam tāda nepieciešamība rastos. Var ieviest tradīciju, ka visi sametas un nopērk kafiju, ko izmantot darbā. Var jautāt arī pašiem darbiniekiem, kā viņi gribētu to novērst, kādas ir viņu idejas un ieteikumi. Reizēm darbiniekiem, zinot situāciju uzņēmuma iekšienē, rodas labs padoms.

MANAS ATZIŅAS

Šajā rubrikā sabiedrībā zināmi cilvēki, pabeidzot iesāktos teikumus, atklāj savas domas par dažādām vērtībām.

Labas lietas ir tepat blakus

Iveta Rozenfelde, Skrundas novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste

Man dzīvē vissvarīgākā šķiet ģimene, kā arī spēja ikvienā lietā un situācijā ieraudzīt labo un gaišo, jo ikdienas steigā mēs to bieži vien nesaskatām un nenovērtējam. Bet labas lietas ir tepat mums blakus.

Vērtīgākā atziņa, ko esmu guvusi: lai cilvēks justos laimīgs, viņam visupirms jāiemīl sevi, jo tikai tā viņš spēs izstarot un to pašu dot arī citiem.

Es dzīvē nekad nepārstāšu iet uz priekšu, nekad nepārstāšu mīlēt savus bērnus un ģimēni.

Mans vislielākais sasniegums ir spēja pārvarēt sevi un bailes, nedrošību, spēja augt un attīstīties. Pakļūpot atkal piecelties un paskatīties uz visu citām acīm.

Man darbā vissvarīgākā šķiet spēja sadarboties, radot kaut ko

tādu, kas sniedz pievienoto vērtību. Ļoti svarīgi no darba gūt gandarījumu, to pozitīvo grūdienu, kad paveikts fantastisks darbs un cilvēku acīs mirdz prieks un pateicība. Šo izjūtu nevar vārdos aprakstīt.

Sāpīgākā mācība. Es teiktu, ka tādas nav, jo caur ikvienu pārbaudījumu – patīkamu vai nepatīkamu – mēs kaut ko iegūstam un mācāmies. Vai tāpēc to saukt par sāpīgu mācību? Domāju, ka ne. Viss atkarīgs no tā, kā cilvēks atsevišķas situācijas uztver, jo no katras var kaut ko paņemt sev.

Godaprāts ir īpašība, kas svarīga ikviena cilvēka dzīvē, jo tas apliecina, cik lielā mērā varam uzticēties un ticēt, ka otrs būs taisnīgs, ka pildīs solīto un darīs to pēc labākās sirdsapziņas.

Viedums ir sirds gudrība. Spēja uz notikumiem un situācijām parraudzīties kā vērotājam no malas, spēja ieklausīties sevī.

Vērtīgākā grāmata, ko esmu izlasījusi, ir Vīlmas Lūles *Piedodu sev. Doties tālāk*.

Visvairāk mani apbēdina cilvēku drūmums, neapmierinātība, tas, ka viņi vainīgo meklē citos, bet nespēj saskatīt, ka daudzu vainu cēlonis ir tieši viņos pašos. Skumji, ka cilvēki spēj būt neiecietīgi pret sev tuvajiem.

Mani iepriecina mani bērni –

priecājos par viņu sasniegumiem un smieklēm. Priecājos par katru savu kaut vai nelielo sasniegumu un labi paveiktu darbiņu.

Latvija man ir ar tēvutēvu neatlaidību un drosmi izcīnītā brīvība. Latvija man ir kā apliecinājums, ka šeit dzīvo stipri ļaudis, kas gatavi iestāties par savu zemi. Latvija ir manas saknes, manas mājas. Es esmu latviete, un ar to lepojos.

Skrunda man ir jaunatklājums. Nostrādājot šeit divus gadus, nevar nepamanīt, cik daudz pārmaiņu tā piedzīvojusi, kā attīstās un aug katru gadu. Un ne tikai Skrunda, arī novads.

Īsti vīrišķīgs vīrietis vienmēr būs līdzās sievietei, kuru mīl, aizstāvēs un spēs uzņemties atbildību. Spēks un maigums vienlaikus. Vīrietis īsti vīrišķīgs var būt tad, ja līdzās ir patiesi sievišķīga sieviete.

Īsti sievišķīga sieviete – mīloša būtne, kas liks savam vīrietim justies vajadzīgam, mīlētam. Arī sieviete var justies sievišķīga, ja blakus ir vīrišķīga vīriča plecs.

Tuvākās nākotnes vislielākā vēlēšanās ir veiksmīgi īstenot savu iesāktu projektiņu. No sirds ceru, ka viss izdosies un prieks būs ne tikai man. Kā teicis Rainis: „Gūt var dodot, gūt var ņemot. Dodot gūtais neatņemams.”

PĀRDOD

AUDI AVANT B4 B5, 1997, 1,8, benzīns/ gāze, melns. Cena 1000 eiro. Tālr. 23471169.

Ekonomisku auto **MAZDA 2**, minivens, 2004, dīzelis, motora tilpums 1,4, manuālā ātrumkārbā. Nobraukums 130 000 km. Apskate līdz 2020. gada oktobrim. Cena 1200 eiro. Tālr. 27084480. Foto 307. lv/5371.

Mazlietotu divstāvu **GULTU** (Aizputes raj.). Tālr. 26377683.

KARTUPEĻUS 'Vineta': lielos par 20 centiem kg, mazos par 5 centiem kg. Tālr. 29831003.

Dažādus **GRAUDUS**. Tālr. 29568938.

MIEŽUS, KVIEŠUS. Tālr. 29560864.

Pārdod **MEDU** (3 l – 18 eiro) ar piegādi mājās svētdien, 3. novembrī. Tālr. 26441406.

GAILĪŠUS (6 mēn.). Tālr. 28750421.

SIA Vēvers pārdod kurināmās priedes skaidu **BRIKETES** ar piegādi. Cena 135 eiro. Tālr. 26651831.

Sausus **DĒĻUS, BRUSAS**, caurules. Tālr. 20276661.

Sausu, skaldītu meža **MALKU**. Tālr. 27885688.

Sausu **MALKU** maisos, kravās. Tālr. 26544462.

Bērza **MALKU** maisos. Tālr. 22377474.

Skaldītu **MALKU**, rakstām kvītis. Tālr. 29428876.

Aku, kanalizācijas **GRODUS**. Tālr. 29142702.

PĒRK

AUTOMAŠĪNAS. Tālr. 29165063.

TRAKTORUS, PIEKABES, INVENTĀRU un vieglās **AUTOMAŠĪNAS**. Tālr. 26104984.

SIA PRIEDES AG pērk **CIRSMAS** un **MEŽUS**. Tālr. 26993794.

SIA PRIEDES AG par augstu cenu mežā pie ceļa iepērk visu veidu **APĀĻKOKUS**. Tālr. 25445250, 26993794.

Z/š **SMAIDAS** pērk **MĀJĻOPUS**. Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.

 SIA Kurzemes Gaļsaime – **BUĻĻUS, GOVIS, TELES**. Tālr. 63454845, 29427543, 26569362.

Grūsnas **TELES**. Tālr. 26516144.

Muzeja izveidei pērk **SENAS LIETAS**: mucas, koka rīteņus, lielus grozus un citas senas lietas. Tālr. 29247670.

Briežu **RAGUS**. Brauc pakaļ. Tālr. 29886349.

Pērku **RAGUS**. Tālr. 22728888.

DAŽĀDI

Tirgojam un montējam **ZIEMAS RIEPAS** par labām cenām, merano.lv, tālr. 29242556, 26669624.

Sertificēta **BŪVFIRMA** ar pieredzi veic dažādus būvdarbus, dokumentācijas noformēšanu. Tālr. 29705025.

Veic **CELTNIECĪBAS DARBUS** mājām un dzīvokļiem. Tālr. 22145256.

ĒKU SILTINĀŠANA ar beramo vati. Aizpildām ēku gaisa spraugas. Tālr. 27829190.

Sertificēts **MEŽA TAKSATORS, STIGOŠANA, DASTOŠANA**. Tālr. 28358514.

SIA **Energoparks** veic **APAUGUMA** tīrīšanu ar kniebējeksikatoru un pērk zarus šķeldošanai. Tālr. 28813110.

Automatizēts pārvietojamais **GATERIS**. Tālr. 22186086.

LĪDZJŪTĪBA

Izsakām visdziļāko līdzjūtību **GUNĀRA RUBEŽA** tuviniekiem, no viņa pāragri atvadoties.
SIA *Skrundas komunālā saimniecība kolektīvs*

ZĪRĒ

Vienistabas **DZĪVOKLI** ar malkas apkuri (22 m²). Tālr. 24931998.

Vienistabas **DZĪVOKLI** ar malkas apkuri. Tālr. 29921224.

VAJADŽĪGI

SIA *Laimdotas* (46101007670) pieņem darbā **GRĀMATVEDI**. Alga 900–1100 eiro. Tālr. 26525564.

SIA *Ezermaļi-3* (52103007331) aicina darbā **SLAUCĒJU**. Alga 35 eiro/dienā. Tālr. 29238037.

Lasi mūs

arī internetā: www.kurzemnieks.lv**Satiksmes slēgšana 1905. gada ielā**

SIA *Kuldīgas siltumtīkli* informē, ka no 2019. gada 4. novembra līdz darbu pabeigšanai (plānotais darbu izpildes laiks 2–3 nedēļas) tiks veikta siltumtrases posma izbūve 1905. gada ielā, kas norisinās projekta *Siltumtrases atzaru būvniecība 1905. gada ielā, Alunāna ielā, Ventspils ielā Kuldīgā, Kuldīgas novadā* ietvaros.

Būvniecības darbu laikā plānotās satiksmes organizācijas izmaiņas:

- transporta kustībai slēgta 1905. gada iela posmā no Ventspils līdz Smilšu ielai,
- lai nodrošinātu remontdarbu vietas apbraukšanu, Alunāna ielā mainīts transporta kustības virziens. Transporta kustība notiks virzienā no Ventspils ielas uz 1905. gada un Smilšu ielas krustojumu,
- būs apgrūtināta piekļuve automašīnu stāvvietai pie Kuldīgas novada bērnu un jauniešu centra.

Ar transporta organizācijas shēmu var iepazīties www.kuldigasilt.lv.

FLORBOLS**Uzvaras prieki un zaudējuma rūgtums**

Kārtējās spēles čempionātos aizvadījuši mūsu florbolisti.

U12 grupā Liepājā Kuldīgas novada sporta skolas (KNSS) komanda (treneris Inguss Gailis) aizvadīja divas spēles un piedzīvoja nepatīkamus zaudējumus: pret *Ķekavas bulldogu* – 4:33, pret *OSS/ Jenotiem* – 6:9.

Bet U10 grupā (treneris I.Gailis) mūsu zēniem šādi rezultāti: pret *Masters Black* – 0:5, pret *Kuršiem X* – 1:5, pret *Ķekavas bulldogu* – 2:7, pret *Kuršiem Y* – 5:1, pret *Talsiem* – 7:1.

Tikmēr savās mājās KNSS U14 komanda (treneris I.Gailis) ar 2:7 zaudējusi *Rīgai/Rockets*. Mājas spēle bija arī KNSS U16 vienībai, bet šajā grupā komanda *Rīga/Rockets* ar 4:3 pieveikta (treneris Ivo Solomahins).

Latvijas florbola čempionāta 1. līgas mājas spēlē *Kuldīga/KNSS* ar 11:3 sagrāva *Kuršus FSS*, arī izbraukumā kuldīdzniekiem uzvara – ar 6:2 pieveikta vienība *JeNo*.

ZOLĪTE**Pirmais – Leons Gansons**

Pirmajā zolītes sacensību kārtā A.Mihņēviča piemiņas turnīrā zolītē Ēdolē ar 26 punktiem uzvarējis Leons Gansons no Kuldīgas.

Otrais – Jānis Matrozis (23 p., Kurmāle), trešais – Visvaldis Ruiķis (22 p., Kuldīga). Šajā kārtā piedalījušies 25 zolētāji.

Turnīrs tiks izspēlēts septiņās kārtās, kopvērtējumā ieskaitīs piecus labākos rezultātus. Nākamā kārtā 24. novembrī 10.00 Ēdoles kultūras namā.

ASTROLOGISKĀ PROGNOZE NOVEMBRIM

Jolanta Hercenberga,
astroloģe

Auniem kopīgas nākotnes plānošana ieviesīs ģimenē lielisku saskaņu. Veselības labad jāsalabansē darba un atpūtas režīms, jānostiprina ēšanas paradumi un jāatsakās no kaitējošiem ieradumiem.

Vēršiem iespēju laiks: jāiet uz priekšu, jāiemācās tas, kas pavērtu ceļu iespējām, par kurām sapņots, bet kas nemācēšanas dēļ netiek izmantotas. Jānotic sev un jāmēģina! Naudas būs vairāk, bet, iespējams, ar to nāksies atdot parādu.

Dvīņiem izdosies viss, uz ko būs vērsti prāts. Tiem, kuri koncentrēsies uz peļņu, finansiālā situācija krietni uzlabosies, bet citiem svarīgāk šķitīs sakārtot ģimenes lietas un izdosies attiecībās ieviest īstu idilli. Ar lielu jaudu var atjaunoties interese par pamestu vaļasprieku.

Vēžiem mīlestības piepildīts laiks. Sirsniņa kņudēs biežāk, jo uzmanības no mīļiem cilvēkiem netrūks – viņi uzsmaidīs,

apkamp, izteiks komplimentu. Aplaimotais Vēzis dāsni dalīsies ar tikpat siltām jūtām.

Lauvām izdosies tās ar darbu saistītās pārmaiņas, par kurām jau labu laiku domāts. Jāļaujjas radošumam, jāmeklē oriģināla pieeja. Privātā zona tiks cītīgi sargāta, tādēļ nelūgtie viesi var palikt pie namdurvīm.

Jaunavām būs iespēja vairāk laika pavadīt vienatnē un ļauties apcerei. Spēka avots – sveču gaisma, mūzika, meditācija, prāta vingrinājumi. Nauda nāks un ies, atmiņas par to atstājot praktisku lietu izskatā.

Svaru izpalīdzīgā daba mudinās pastutēt kādu dzīves pabērnu. Iejūtība ir laba, bet jāatceras, ka palīdzēt drīkst tikai tam, kurš to lūdz. Citādi iejaukšanās otra dzīvē ir uzbāzība.

Skorpionu izsapņota gaisa pils var tik uzcelta gluži nejauši, virknējoties labvēlīgiem notikumiem. Signāli darbā liks mobilizēties un izdarīt to, kam negribējās ķerties klāt un kas nomāca kā melns mākonis.

Strēlnieki draugus, biznesa partnerus un citus savā dzīvē ielaistos cilvēkus ļoti smalkā sietā atsijās kā pelavas no graudiem. Attiecības uz nepareiziem pamatiem sabruks, bet abpusēji lietderīgās nostiprināsies.

Mežājiem jāvelta uzmanība finanšu dokumentiem, lai nav zaudējumu. Lai līdzsvarotu situāciju ģimenē, laiks doties visromantisākajā ceļojumā – sevis izpētē. Dzīves jēgas meklējumi nesīs idejas, kas maināms, lai pats un tuvākie justos labi.

Ūdensvīriem būs nauda, bet arī neplānoti tēriņi. Jārīkojas ar apdomu un jābūt disciplinētiem. Sirdslietās gan pat vēlams ļauties mirkļa iegribām. Romantikas netrūks!

Zivīm jāatbrīvojas no šaubām par savām spējām. Nevienu karjeras virsotni nebūs par augstu. Dodoties tālākā ceļā, satikšanās ar īpašu cilvēku ļaus sirdij gaviļēt. Ģimenē ienāks termiņi *atbildība, pienākums, reputācija*.

Čika laiks:

- 1.XI 0.00 – 4.38,
- 3.XI 7.47 – 13.19,
- 5.XI 16.37 – 6.XI 1.08,
- 8.XI 3.13 – 13.49,
- 10.XI 16.00 – 11.XI 1.18,
- 12.XI 17.48 – 13.XI 10.46,
- 15.XI 13.40 – 18.15,
- 17.XI 22.14 – 23.57,
- 19.XI 23.11 – 20.XI 3.54,
- 22.XI 5.51 – 6.20,
- 24.XI 4.49 – 7.58,
- 25.XI 19.30 – 26.XI 10.11,
- 28.XI 12.50 – 14.33,
- 30.XI 5.57 – 22.13.

NOVEMBRA ERUDĪTS

Kādu apbalvojumu saņēmusi bijusī kuldīdzniece, mācītāja Rudīte Losāne?

Atbildi līdz 4. novembra 12.00 sūtīt e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv.

Atbilde: Montesori metode ir pedagoģiska pieeja, kuras pamatā ir bērnu vajadzību vērošana visās fiziskās un psiholoģiskās attīstības stadijās. Pedagoģa galvenais uzdevums ir palīdzēt bērnam visu darīt pašam, sniedzot jaunatklāsmes prieku. Mācības notiek speciāli iekārtotā vidē.

Pareizi atbildējuši: Gunta Folkmane, Indra Ābelīte, Ausma Kreidere, Evita Hoiere, Daina Gerente, Ingars Neimanis, Mārcis Kalējs.

PA ISTAM GARŠĪGI
Konkursu atbalsta Šarlote.

INTERESANTI

Vingrojumi aizkavē Alzheimeru

Teksasas universitātes pētnieki noskaidrojuši, ka cilvēkiem, kuriem smadzenēs sāk uzkrāties beta amiloīds (olbaltumviela, kas liecina par Alcheimera slimību), atmiņa pasliktinās lēnāk, ja veselu gadu viņi katru dienu vismaz 30 minūtes bija vingrojuši. Zinātnieki norāda, ka šādiem pacientiem medīķi nevar izrakstīt nekādas zāles – olbaltumvielas uzkrāšanās signalizē par slimības sākumu, bet ietekmēt to nevar. Atklājums liecina, ka labākais ir kopā ar ārstu izveidot vingrojumu plānu un pie tā strikti turēties. Smadzeņu daļās, kas atbild par atmiņu, Alcheimera diagnozes gadījumā atrofija ir neizbēgama, taču tas, cik ilgs laiks paiet, līdz pacients atmiņu zaudēs, ir atkarīgs no fiziskās aktivitātes.

JOKI

– Dusmu princips – nekad nemēģini nomierināt cilvēku, kura dusmas sasniedz kulmināciju.

.....

– Man vecāamma saka, ka labākais vingrinājums rokām ir naudas skaitīšana. Šī nodarbe noņem sāpes locītavās, normalizē asinsspiedienu. Pilnībā noņem galvas un zobu sāpes. Uzlabo redzi, apetīti, garderobi...

LAIKA ZIŅAS

ŠODIEN, 1. NOVEMBRI

Dienas garums – 9 st. 8 min.
Saulē lec 7.33, riet 16.41.

Naktī +2°...+4°

Dienā +6°...+8°

RĪT, 2. NOVEMBRI

Dienas garums – 9 st. 3 min.
Saulē lec 7.35, riet 16.38.

Naktī +3°...+4°

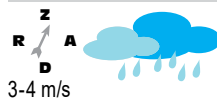
Dienā +5°...+7°

PARĪT, 3. NOVEMBRI

Dienas garums – 8 st. 59 min.
Saulē lec 7.37, riet 16.36.

Naktī +7°...+8°

Dienā +10°...+13°

VESELĪBAI

Sanita Āboliņa, farmaceite

Mazais adatainis jeb parastās zirgkastaņas auglis

„Ar tevi es lasīju kastaņas rudens trūdošās milzīgās lapās,” reiz rakstīja Imants Ziedonis. To gludajā, slidīgajā apaļumā slēpjas kas nūdien pievilcīgs, vai ne? Ne velti jau izsenis kastaņiem tiek piedēvētas enerģiju vairojošas spējas – tik labi tos pavirpina saujā!

Tāda masāža palīdz gan stimulēt aktīvos punktus plaukstās, gan mazināt stresu un uztraukumu. Ja rokā viņā visu dzeloņaino augli, tad bezmaksas akupresūras seanss pirkstu galu nervu punktiem ir garantēts!

Pareizi būtu mazo adataini dēvēt par parastās zirgkastaņas augli – nosaukumu tas aizguvis no ēdamās kastaņas, jo izskatās līdzīgs, tomēr cilvēku uzturā lietojams nav. Zirgiem un citiem dzīvniekiem gan tas būs gards našķis!

IEDVESMO DVĒSELI, UZMUNDRINA MIESU

Latvijā parastā zirgkastaņa ir dāros, parkos un ielu apstādījumos plaši izplatīts dekoratīvs koks, kas ievests no Balkānu pussalas savvaļā augošajiem stādiem. Ikviens

būs pamanījis šos plašos kokus ar raksturīgajām staraini saliktajām lapām, kas var sasniegt A4 lapas izmērus un vasarās dod veldzējošu ēnu. Pavasaros redzami ļoti lipīgi, vairākus centimetrus garī pumpuri, no kuriem maija beigās izplaukst baltas vai gaiši rožainas ziedu skaras ar raksturīgiem dzeltenīgiem vai sarkanīgiem plankumiem – tās iedvesmojušas arī dzejniekus, un Rasma Urtāne raksta: „Šodien nobira kastaņu sniegs, ielās iedegās kastaņu sveces.”

Šis krāšņās ziedkopas bites izmanto medus vākšanai, bet vēlāk no tām veidojas un septembrī, oktobrī nogatavojas zaļi un apaļi, dzeloņaini augļi, kuros iekšā mīt viena, divas vai trīs icapaļas, ādainas un brūnas sēklas ar gaišu pamata plankumu, – tās ikdienā dēvējam par kastaņiem. Tos var savērt virtē un pirtī izmantot roku un muguras masāžai, bet, iebērti kastītē, tie labi kalpos pēdu uzmundrināšanai.

LIETOT VAR TEJU VISU

Ja domājam par lietošanu ārstniecības mērķiem, tad no zirgkastaņas ievākt un lietot var gandrīz visu: sēklas, lapas, ziedus, arī zaru mizu. No jauniem zariem mizu vāc pavasarī, kad viegli to noloģīt, bet ziedus ievāc brīdī, kad uzdziedūsi

lielākā daļa ziedkopas, – to nogriež un atsevišķus ziedus noplūc. No svaigiem ziediem var gatavot sulu (lieto svaigu vai konservē ar 40% spirtu attiecībā 1:1), var tos izžāvēt labi vēdināmās telpās, sargājot no saules. Lapas vāc visu vasaru – no maija līdz pat oktobrim, kamēr tās vēl nav sākušas dzeltēt, noplūcot un žāvējot parastos apstākļos kopā ar kātu.

Zirgkastaņas augļus vāc rudēnī: vispirms atdala ārējo, mīksto augļapvalku, tad izņem sēklas – arī tās var izmantot svaigas vai žāvēt parastos apstākļos, nepārsniedzot 25°C temperatūru. Sēklu garša ir saldi rūgta, jo tās satur rūgtvielas, olbaltumvielas, miecvielas, arī cieti un eļļu, veselībai nozīmīgos saponīnus un flavonoīdus, kā arī C, B₁ un K vitamīnu. Lapās būs vairāk flavonoīdu, miecvielu, cukuru un organisko skābju, bet ziedos ir fla-

vonoidi, gļotvielas, pektīnvielas un minerālvielas.

Kā jau pamanījāt, visas zirgkastaņas drogas satur dažādus flavonoīdus, kuriem piemīt spēcīga vēnas tonizējoša un asinsvadus aizsargājoša, savēlkoša, pretiekaisuma un prettūskas darbība. Kopumā zirgkastaņa paplašina un stiprina asinsvadus, mazina sīko asinsvadu sienīņu caurlaidību un novērš trombu veidošanos paplašinātās vēnās (pavājinā asinsreci), visam klāt vēl uzlabo holesterīna vielmaiņu un pazemina tā līmeni asinīs – ko gan veselām vēnām un asinsvadiem vēl vairāk vajag?

VĒNU ĀRSTĒŠANAI

To visu apvienojot, praksē zirgkastaņas drogu preparātus izmanto paplašinātu, iekaisušu vēnu ārstēšanai, jo tie mazina ar vēnu darbības traucējumiem saistītās sāpes un smaguma sajūtu kājās, potīšu pietūkumu un ļauj izvairīties no kāju krampjiem naktī. Vēl papildu terapijā lieto, lai mazinātu vēnu iekaisumu, kas radies trombu rezultātā, arī hemoroīdu ārstēšanai, tie der pret dzemdes asiņošanu klimaktērija periodā. Zirgkastaņas aktīvās vielas arī sekmē varikozo čūlu sadzīšanu. Ārīgi locītavās un muskuļos ieberzēts ziedu spirta izvilkums mazinās reimatisma un

podagras sāpes.

Šādu ziedu spirta izvilkumu gatavo arī iekšķīgai lietošanai – 50 g drogu aplej ar 0,5 l degvīna, atstāj ievilkties divas nedēļas un ik pa laikam saskalo. Pēc tam nokāš un dzer pa 30–40 pilieniem četras reizes dienā. Ziedu sulu (svaigu vai konservētu) izmanto mazākās devās – dzer pa 20–30 pilieniem trīs reizes dienā, atšķaidot ar ūdeni. No citām drogām – sēklām, lapām, mizas – parasti gatavo novārījumu. Tējkaroti sasmalcinātu drogu aplej ar 1 glāzi verdoša ūdens. To vāra uz mazas uguns 15 minūtes, tad nokāš un dzer pa pusglāzei trīs reizes dienā. Mizas novārījums labi līdzēs arī ārīgi, ja pret hemoroīdālu asiņošanu to izmantos sēdvannās.

NEPĀRDOZĒT!

Lietojot iekšķīgi mājās, jāņem vērā, ka ar lielām devām var saindēties – var rasties vemšana, caureja, nespēks, parādīties sirds darbības un kustību koordinācijas traucējumi, paplašināties acu zīlītes. Tādēļ visu ar mēru!

Toties bez ierobežojumiem var doties pastaigās un izvingroties, noliecoties un paceļot pa vienam kastaņim vien! Lai svaigais rudens gaiss spēcinā un atjauno, bet uzlasītās dabas veltes stiprina veselību!

Abonē Kurzemnieku 2020. gadam!

KOPĀ Kurzemnieks un Laimīgā Programma 76,45 €

ATSEVIŠĶI Kurzemnieks 67,10 €

Laimīgā Programma 25,99 €

Kopā 93,09 €